

సంచిక ౫౫

17, నారాయణ మొదటిపీఠి, మదరాసు.

గాంధీ దర్శనము

—:○:○:○:—

ఒక భారతనాయకుడును మహావీరుడును గాంధీ మహాత్ముని దర్శించి తన తల్లి కీర్తికి యుత్తరమును వ్రాసెను.

భారతదేశము ఆక్టోబరు 7, 1921.

(ప్రియమగు అమ్మా—

ఇంతకాలమునకు పూర్వంనుండగా గాంధీ మహాత్ముని దర్శనము నాకట్టెను. ఆతనినిగూర్చి నాకు ప్రభుత్వముననే నమ్మి రించిన తిలకపుట నిట నిశ్చయించుకొన్నాను. దర్శన మిదిధర్మముగ లభించెను. ఈసాయకాలము సుగ్రామతో కూడగోపాతకాలముందెర మునుండి వచ్చుచుండ, ఒకవేళ ఏదగుచున్నట్లు దేవులగు మోక్షాదుకాని ఆగియుండుటను జూచితిమి.

సుగ్రామ అచ్చటి నేతరులతో నొకరిని పిలిచి 'కామి' నెవరు వెళ్లనుంటి' రని యడిగెను.

'అది గాంధీమహాత్మునితో జరిగితియున్న' నని నేన తడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కొంచెము ముందగుటెట్టి పంచపాళిలోనికి ప్రవేశించి తిమి. పలకరకములగు కాళిజోళ్లు, ముచ్చెలు మున్నెగునది అచ్చ టనుండెను. వానిని చూడ, తొనక నేడలు వచ్చియుండుటెంతితి మి. ఆకాలిజోళ్ల మధ్య ఒక ప్రాంతజోడుండెను. అది 'అయ్య' దిగ నుండునని సుగ్రామ నిశ్చయించుకొనెను. జూచుట కాజన నాజానుగ తేకుండెను. మాతో కూడవచ్చిన నేనెవరు నెమ్మది గ, భక్తిపురస్కరముగ 'అజోడు మహాత్ముని' నని చెప్పెను. ఒకవిధముగ నీజోడు ప్రసిద్ధి కెక్కియుండెను. ఈ విన్నిజో డును తొడుగునతడు ఎచ్చటను నడచినను, ఆతనియడుగులలో నేలకొరిగి మనుజులు నడుతురు. నేను నాకామికాను బట్టుకొని వచ్చుటకుపరుగెత్తికరవార మరల సుగ్రామనుకలసికొని 'మేడవై' కేగితిమి.

ఒక పెద్దగదిలో చివరన సోఫాపై మహాత్ము డిరువుర తో కూర్చొని మాటలాడుచుండెను. మొదటిమారు ఆతనిపై నాదృష్టి పారగనే నాకొకవిధముగ దడగలిగెను. అది యెట్టి దైవదీప్తి నేను వర్ణింపజాలను. ఆతని ముఖమునకన్ను, ఆతని యుదుపులే నాదృష్టి నాకర్పించెను. ఆ దు పు ల కన్న ఉడుపులతేమయే అధికముగ నాకర్పించెను. తాళోత్తరపుకపు దీవిధముగ నొకగొప్పయందెరమున కూర్చొని యుండెను. అయింటియనమని నాజూరైన ఆంగ్లసాంప్రదాయపు టుడుపులను ధరించియుండెను. గాంధీ ఒకచిన్నయంగనస్త్రము ధరించి యుండెను. అది తెల్లగను, కద్దరుగిగు నుండెను నిలువేదలగు తోటమాలిగ, చిచ్చగాండ్ర, తేనెములకన్న నిది అధికముగ నుండెను.

గాంధీ జూనియరుగ ననేక కారణములవలన నుండును. ఉడుపులు చాలధరించుట ఆరోగ్యమునకు సాధనము గాదనుట యొకకారణముగ నుండును. విదేశవస్త్రములను తేల్పించుకొనక తనదేశీయులు తమకనవరములగువానిని దేశములో మర్యాదముగ పరిమితికి తృప్తిపడేయజాలవలె ననటకు తాను మార్గము జూపుట మరొకయొక కారణముగ నుండును.

ఆతనిచేతులు, కాళ్లు సన్ననివిగ కన్పించెను. ఆతని ముఖ మే సాధుశ్రమము నూదించెను. రొట్టెపొడదైన తలంపును, వానినిగూడ మితముగ పుచ్చుకొనెను. ముఖకర్మము అస్య సామాన్యముగ నుండెను. అట్టివానిని ఇప్పుటికి నేను చూచియే యెరుగను. శిరస్సు ఆకృతి ముచ్చటగు వెండ్రుకలొక కత్తిరింప బడినవిగను నుండును. వెండ్రుకలు చాలభాగము క్రమముగ నరనిపోవుచున్నవి. ముచ్చ-వంకర, గరుత్మకస్రనిముచ్చ-వలెను. మిసములు ముండ్లతల చిక్కగను, పెద్దము సోగునను నుండు ను. క్రిందిపండ్లు కొన్నితేవు. ముఖము త్రిప్పిపురు, నాకాతని ముఖము సంపూర్ణముగ కన్పించెను. తల-పుట్టెపై చర్మమును కప్పినట్లు- మాంసవిహీనముగ నుండును.

గాంధీ పలుకూరు నవ్యుడు. ఆతడు నిన్నునపుడెల్ల ముఖము ముడుతలచుద్ద కన్పించనే కన్పించదు. ఆతని ముఖలక్షణములు మనోహరములుండెను. కాని యిది నాకు రుచించెనోలేదో మాత్రము నేను ఇప్పుడే నిర్ణయించుకొనలేకున్నాను. అతను ఒకమారు వెట్టి యావేశపరునివలెను. మరొకమారు సాధువుల వలెనుకన్పించెను. కాని ముఖము ఎప్పుడును వెగటు పుట్టింపదు.

ఆతను బడచేసిన యింటియనమనుని ఒకజూసపు వయ న్ముగల శివుడు తీసికొనిరాగానే, వెనుకటిసితి కొంచెము చూ రెను. దాని దిక్కుతెచ్చి గాంధీ కిచ్చగియెను. ఇంచుమించుగ దిగబరిగనుండు ఈసాధు నాకెడ్డ నెట్లు మాయనో యని నే

నకాకురతతో నుంటిని. ఆతనికి స్వంతబిడ్డలు గలరను విషయ మప్పటికి నాకు నమ్మించినదికాదు. అయినను ఆతను ప్రతంస మీయగనే ప్రకరించెను. బట్టిచేతులతో తీసికొనలెట్లెంత తన చేతి నాధారముగనుంచెను. పనిపాపనుచూచి యానందించినట్లు తోచెను. బిడ్డయు ఆతని ప్రకరనకొడచడినట్లే యుండెను. వెంటనే యాతనిముఖమున శావనార్థము, లాలము, తాండవ మాదినట్లుండెను. తల్లితనబిడ్డనుతీసికొని ఆతనికి కష్టముకన్పింప కొన్నిమార్లు ప్రయత్నించెను. కాని యాతడట్లే బిడ్డతో గూడ యథావిధిగ ప్రసంగించుచుండెను.

నేను క్వేకరునిచెప్పుకొని గాంధీచాల సంతోషించెను. (క్వేకరులు క్రైస్తవమతములో నొకకాఖరు సంబంధించినవారు. వారు వేదాంతాలని (వతీతి) దక్షిణాఫ్రికాలో క్వేకరుమిత్రులు కొందరుండిరి. బాలోలో వొకడు ముఖ్యముగ తనను ఎటు లైనను క్రైస్తవమతములో గలుపుకొనుట కప్పడవ్వ దనేకరక ముల పుస్తకముల సందిచ్చుచుండె ననియు చెప్పెను.

మాసంభాషణ రాజకీయములతోనికి దిగెను. భారతదేశవస్థ విశిష్టమనవ్వ వంటిదేక వాయని నేనుమాహాత్ము నడిగితిని. 'కాదు' రెంటినిని తాతనవ్వము గలదు. ఇంగ్లాండు అయిర్లాండును దొంగనెంచదు. ఆరెండుదేశములను సమీపముగ నుండుటచేతనే అయిర్లాండు శిక్షింపసామ్రాజ్యమునకులో బడకయుండుట యనుచితమని ంగ్లీషువారియుద్దేశ్యము. కాని భారతదేశమున నది జాలిననున్నదైనది అయిర్లాండు విషయ మట్లుగాదు. ఇం గ్లాండులో గాక దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు నేలెంతదేశములం దైనను ఆంగ్లేయులు అయిరిషువారె కలసికొనునపుడు స్నేహి తులవలె, సమానస్థులవలె మాటలాడుదురు. భారతీయులను కలసి కొనునపుడట్లు జరుగదు. ఈవిషయమును నాయనభవము నుబట్టి చెప్పుచుంటి'నని ఆతడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ప్రతివారిని మానవసౌభ్రాతృత్వభావ మున్న యాజాతి శ్రేయమును జయించుట యసాధ్యమాయని నేనుగాంధీకిడిగితి.

'సాక్ష్యమే కాని యూరోపియన్లవలెను ఈవిషయము కైర్ ప్రవచనమును శక్తిగ ప్రసించలేదు క్వేకరులు కొంతకృషి నలిపిరి గాని అయియు గాంచలేదు. వారికి మానవాభియందు ప్రేమమాత్రము లేకపోలేదని గాంధీ ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

'అయితే వారికి శత్రుగణమునెడల 'లేదా' యని నవ్యమ మరల ప్రశ్నింపగా ఆస్వస్యము కేవలము భారతదేశమునకు మా త్రమే గలిగినది అతడు చెప్పెను.

నేను క్వేకరు సంఘమునువదలి రోమును కాథలిక్కు సంఘమున చేరనెంచితి నని చెప్పితిని. అంతట అంతప్రేమస్థును గూర్చిన విచారణను ప్రారంభించితిమి. ఒకరిరద్ద నుతదేశము పొందకనే ఎనరైనను ముక్తిపడియగలరా యని యడిగితిని. తన బాధ్యతవంతకు సభ్యులుగ నిర్వహించు వాడు స్వయముగ సుపాదించ గలదని మహాత్ముడు బటెలు పలికెను. సభ్యులుగ నిర్వహించుట జనన నేమని మరల నేనడిగితిని.

మానశ్శక్తి తన భౌతికవాంఛల సణుమకొనుటయే గాక మనస్సునుకూడ నిర్మలముగ నుంచుకొనవలెను. అట్టివాడు తన యంతరాత్మతోనుట్లే, సభ్యులుగ ప్రవర్తించలేనని చెప్పెను. అదంతయు సరియని నేనంగీకరించితిని కాని అంతటి కితికి కచ్చు టయూ, తన్ను గూర్చి బట్టి విశ్వాసము గలిగి యుండుటయు సామాన్యముగ జగదని మాత్రము నేనుపలికితిని.

'కేదోధ్యానముతో' సత్యము నన్వేషించువానిని, ఆహిం సాహర్షమునే అనలంబించువానిని అది సాధ్యమనును. ఆప్ప దాతడు ఆంతరాత్మ యావేశమును గ్రహించు' నని గాంధీ చెప్పెను.

జూరును క్వేకరువలె నున్నా లేమని నేను నవ్యమ చెప్పి తిని. అంతప్రేమస్థునుగూర్చిన మీమాంస నులభముగ ముగియు నది కాదనియూ, ఒకరి కొక విధముగను, మరొకరికి మరొక విధము ను నుండవచ్చుననియు అంటిని. రోమునుకాథలిక్కు లివి మయమై ప్రత్యేకశక్తిశ్రేయముండలేదా యని నేను ప్రశ్నించితిని.

కాని గాంధీకి మాత్ర మట్లు తోచలేదు. రోమును కాథ లిక్కుల సోపునందు గౌరవము గలిగి టలు మహాత్ముదీయులు కూడ కాలిపుండు గౌరవము గలిగి ఆతని యాజ్ఞాసామ్యము నంగీ కరించినె చెప్పెను. ఆతనివాదములు కనవంతములుగ నుండెను. ప్రతిజ్ఞాబద్ధును, దుర్భిక్షానులవను నెట్లుండనో?

సంభాషణాంతరము బడనుండి నెట్లుటకు మహాత్ముడు లేవగా ఆతని భాయాపటము నెట్లుట కుత్తరువు నేనుగొంటిని. 'పనిలేరాదు. నే నట్టివానికై కూర్చుండ'నని ఖండితముగ బడలు చెప్పెను. ఈవిషయమై యింపు మించుగ ప్రతిజ్ఞ తీసికొనినట్లు నేను తనకారతలెసికొంటిని.

మైసూరు ఆర్థిక మహాసభ

మైసూరు, జూన్ 1:—రాజ్యపు మైసూరు ఆర్థిక మహాసభలో సభలను నిర్వహించుటకు జతపుటకును లోపను తేమైనయన్న సభరించి పని నెట్లు సాగించుటకు సలహా నిజు టకు నియమించబడిన స్వేచ్ఛల కమిటీవారి తీర్మానములను సంస్థానమునందు ఆర్థిక పరిస్థితులు చిక్కగ నుండుటచే సభ అను జరిగించుచు జాగరూకతతో ప్రవర్తించు విషయమును గూర్చియు చర్చించుటకు ముఖ్యవిషయముగ ఏర్పాటు చేసె కొనితి. ఆర్థిక పరిస్థితులు అననుకూలముగ నుండుటచే సభకే జరుగవలదని సభా సంఘ సభ్యులలో నొకరు పరమశివయ్యగారు అనితి. ఏకగ్రీవముగ అందఱును సభలను సాగించుచునే యుండ వలయునని తీర్మానించినను శివయ్యగారు వాత్సర్య కూడదనితి. అనుకొన్న పనిని సభవారు సమర్థతతో జరపగలరుటకు అధి మము ఒక లక్ష్యరూప్యములను ప్రత్యేకించవలెనని సభవార గారిరి. కాని శివయ్యగారు కూడదనిరి.

ముఖ్యమంత్రిల విదా వేతనములు

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు నిమ్మనాటల విద్యార్థి చేత నములకు చాలకరుకు పెద్ద మొత్తము లను ఏర్పాటు చేసినను ఇవ్వదగిన విద్యార్థులసూక్ష్మ విస్తారముగ నుండుటచే ఈభవము జూదని సంస్థానపు యభివృద్ధి కాఖా నివేదికము తెలుపుచున్న ది. నహాము లేకపోవుటచే చాలమంది విద్యార్థులు చదు వును చాలించుకొన వలసినవృత్తు. ఇట్టి బాలకుల ప్రభుత్వము వారు వేసిన మొత్తమునకు ఎక్కువగ ఇంకొక పెద్ద మొత్త మును జేర్చవలయునని యభివృద్ధి కాఖా వారు తెలియజేసితి. ప్రజలుగూడ ఎండోమెంటు చేరునటుల ప్రయత్నించవలె ననిరి.

కర్మాగారపు పిల్లల విద్య

ను గూర్చి నివేదికము ఇట్లు తెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము మైసూరు యంత్రాలశాఖములందున్న పాఠశాలలు శృద్ధికర ముగ లేవు. మంచి విధానముగ నుండుటకు ప్రయత్నము జరుగ వలెను. యంత్రాలయ యధికారులను పాఠశాలల పధిపతికి చేతు వలయునని కోరుటకు నిశ్చయించబడినది.

పైనికులు - విద్య

మైసూరు నైస్యములో రెండు వందల లోబడిన మనుష్యు లకు విద్యా సౌకర్యములను కలుగజేయుట కొక విధాన ము మైసూరు స్టేటు ఫిపు కమాండెంటుగారికి 'బంపబడెను ఆర్థిక పటిలో పైనిక న్యయమునకు ఇంకకంటె ఎక్కువ అవకాశము లేకపోవుటచే ప్రభుత్వ మా విద్యావిధానము నాపుతము వలె ననితి.

ఉపాధ్యాయులు - విద్యార్థుల జననములు

ను అన్వేష్యముగ నుండుటకును, ఒకరి కొకరు తోడ్ప డుటకును ఆమెకాలోనున్న ప్రభావము ఒక సంఘము నెల కొట్టుటకు నూచి:పబడి:తి.

బెల్ రియా బుదిపోటుదొంగతనము

కలకత్తా జూన్ 2:—పై దొంగతనములో పోలీసు వారు రి గురు గజదొంగలను వారి నాయకుని బట్టుకొనిరి. పంజాబు మెయిలుబండ్లలో కర్నూలు టవ్వెలుకు జంపెనని మీరి నాజుకుడు ఫిల్లుపడెను. కాని ఆపల విడుదల జేయబడెను. కెయిరాలో ఒక కుర్కూర్లు డు చాల కాలము నుండి ప్రజలను వోచుకొనుచు వీడించు చుండెను. ఆతను మోగ్గు పోలీసువారిచే కాల్యపడెను. ఇతను ఒకేమారు రెండు గుండ్లను ప్రేల్పుకుపాకిని ధరించెను. దీనితో 100 తడవలు కాల్యుటకు సరిపోవు గుండ్లను దగ్గరనుండుకొనికాల్యుచుండెను.

తయ:పంబి మీ రంగీకరించిన, నాకును, నా మిత్రుల కును ముచ్చటగు నుండును. మీ యంతరాత్మ మీను ప్రభో ధింతునని తలంచెద' నని చెప్పితిని. అంతట ఆతని పెద్ద నవ్యునివి ఒకనుజము నాకొటప ఆగెను. నేనితోపుకొన్నో నెత్తితిని.

టాగునాజే 'గోకోత్త' నని వ్యవహరింపుటెడి యీ వింత పురుషుడు విన్నవి యంగవస్త్రముతోను ప్రాంతవేపుల జోడుతోను పదివేల డాలరుల ఖరీదుగల నొక మోటారు నెక్కిను. పీఠులలో దుమ్ము ఎగురుచుండ, మోటారు మా సాన్నిధ్యమునుండి నిమిష కాలములో నదృశ్యమయ్యెను. భారత దేశ మన నిట్టికీ—అట్లాంటిక్ మహాసముద్రం.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వీయ విలేఖనము)

డాక్టరు గురమూర్తిగారు

జూన్ 2:—ఇప్పుడేయబడిన, డాక్టరు గురమూర్తిగారి సామానాలు మే 30 వ తేదీన వేలం వేయబడెను. మొత్తము రు 102 లు వచ్చినవి. ఆయనకు జరిమానా రు 100 లు మాత్రమే విధించిరి. గురమూర్తిగారి త్యాగ మెంతయు సంస్తవనీయము.

మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు

4-వ వార్డులో డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి స్థానమున అభ్యర్థనగా పేర్కొనబడిన ర గారు అభ్యర్థనలో నలుగురు తమ యభ్యర్థిత్యమును ఉపసంహరించికొనుటచే 5-వ అభ్యర్థి యగు డాక్టరు కి. వెం. రామారావుగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు తేలినది. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి కారాగారమున కేగినతోడనే రామారావుగారు అసహాయోద్యమమున ప్రవేశించిరి. డాక్టరు రామారావుగారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి స్థానమున ఎన్నుకొనబడి రని వారును ప్రజలను గమనించుట యావశ్యకము.

హితకారిణి సమాజము

ఆంధ్ర హితవచనము శ్రీయుక్తికందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు తమ ప్రతిష్ఠాపనముల నన్నిటిని ఆస్తిని హితకారిణి సమాజమువారికి బిప్పగించిరి. వారి నే వాటికి ట్రస్టీలుగా నేర్పరచిరి. పంతులుగారు మృతినొంది మాకు సంపన్నములు వైగా అయిరి. కొలది దినములక్రిందట పంతులువారి మాడవంట్లకు జరుపబడినది. ఆసమయమున వీరేశలింగం పంతులువారి ప్రతిష్ఠాపనల గర్వహణమును గూర్చి నివేదికను చదువుదురని తెలియచెప్పితిమి. ఆకాశం ము మాత్రమే కలిగినది. వీరేశలింగం పుస్తకభాండాగారము మూసివేయబడినది. వీరేశలింగం పాఠశాల క్షీణనశలమగుచున్నది. ఇదివఱకు కొలదిరు విలేఖనములు ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాసిన లేఖలు విశేషము చేయుచున్నది. విశింతు శరణాలయమునకు నూపరించెందులుగారు హితకారిణి సమాజమువారికిని తమకును కొన్ని యభిప్రాయభేదములు ఉండుటచే తమను నొసంగియుండినది తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము మిక్కిలి కొలదిరుంది మాత్రమే విశింతు శరణాలయములో నిలచుచున్నారు. గత ఆగష్టు, సెప్టెంబరు ప్రాంతముల హితకారిణి సమాజ సభ్యులు కొందఱు సమాజము నభివృద్ధిచేయుటకు తగినయోర్పాట్లు చేయవలయునని కోరగా, నిబంధనలలో మార్పులు నూచించుటకును అభివృద్ధినిమిత్తము తగు సూచనలు గావించుటకును కొన్ని ఉపసంఘములు నియమింపబడెను. ఉపసంఘమునవేదికలు తయారయిన తోడనే ఒక నెల లోపుగా హితకారిణి సమాజ సమావేశము జరుగవలయునని తీర్మానించిరి. ఉపసంఘముల నివేదికలు తయారయినవి. కాని యంతఃజను సమాజసభ జరుగలేదని తెలియుచున్నది. అప్పుడే ఆ పుష్ట సమీపించుచున్నది. శ్రీ పితావుం రాజావారి భవనహాసమునకై యపేక్షించుచున్నారా? వీరేశలింగం గారేర్పరిచిన రిజిస్టరు ఫండులో ఎంతకూడ సొమ్ము ఖర్చు పెట్టబడుచున్నదని ప్రతికూల ప్రకటింపబడినది! ఇంతంత సత్యమున్నది! హితకారిణి సమాజమువారు తమ రిపోర్టును ప్రతికూల ప్రకటించి పాఠుల కీవలయ మేల తెల్పరాదు? సమాజము వారితో మూడే భావమేల వహించుచున్నా? సమాజమువారు రిపోర్టును వెంటనే ప్రకటించి తమ యాగౌరవమును కాపాడుకొందురు గా!!

ప్రకాశం పంతులుగారు

ప్రకాశం పంతులుగారు కొలదిదినములక్రింద నిటకు వచ్చి వర్తకప్రమాణులతో సంభాషింపగా, వారు బాయిటుప్రాయంవెనీన 50 వేల రూపాయలు మూలధనముతో నెలకొల్పబడు ఆ గీతించిరి. కొలది దినములలో రిజిస్ట్రేషను జరుగును. ప్రకాశంగారు తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ జమాఖర్చులగూర్చి కొందఱతో ముచ్చటించిరి. సంతతి సందర్భములన్నియు మాటలాడిరి. వారేమి మాటలాడినను, వీరేమి జవాబు చెప్పినను తెక్కలన్నియు ప్రకటించినచో ప్రజలకు నిజము గోచరించున. త్వరలో నాపని జరుగునని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ

ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ వారిదివిలో కొన్ని కర ఫత్రములు ప్రకటించి కొంత డేజీనక చేసిరి. వారిచే ప్రకటింపబడుచున్న 'కాంగ్రెస్' వారపత్రిక క్రమముగా నభివృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది. సభయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జూలై నెలలో సభాభ్యుత్థులైన శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులువారి యాధిపత్యమున జరుపుటకు తీర్మానింపబడె. సభ నుంచి దేశ సేవ చేసియున్న రాజమహేంద్రవర యువజనతెల్ల రనేకము

దివి తాలూకా వార్తలు

(ఒక విలేఖరి)

రాట్నములు

అవనిడ్డలో శ్రీ వేమూరి వెంకట సుబ్రహ్మణ్యంగారు తమ స్వంత సొమ్ము ఖర్చుచేసి రాట్నముల తెప్పించి లాభము వైశాఖ పేదలగు వారికి క్రమముగా తీర్చుకొనే పద్ధతిని రాట్నముల నొసంగుచున్నారు. ఈ అవకాశమును దీని సేవవాసులు జోగిట్టుకొన కుందురుగాక.

క్రైస్తవంట్లు

మార్పు కృష్ణాల్లా కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నిరుడు కాంబోడియా ప్రత్తిత్తులు ప్రచారము గావించిరి. ఆ లాబతు ప్రత్తి మాతాలాకాలో యీ సం॥ రం ౧౦౦ పుట్లు పండినది. ఈ ప్రత్తి మాచిన ప్రత్తిరైతును తాను పండించ పోతినని విచారపడు చున్నాడు. రాబోవు సం॥ము ౧౦౦ పుట్లు ప్రత్తి పండించుటకు అభ్యంతర ముండవోను.

మగ్గుములు

ప్రజల కానక్కర మైనట్లు ఖద్దరుత్పత్తి యగుటలేదు. ఈ కాపమును తీర్చుటకు మాతాలాకా కాంగ్రెసు కమిటీవారు కద్దతో ప్రయత్నింపు చున్నారు.

జోగిల్ జోషులు

బందరు తాలూకా బోర్డుకు ఖచ్చితమయి విశేష భాగము దివి తాలూకా నండి గూలగుచున్నది. కాట్టి యీ తాలూకా బాహుళ్యమును బట్టి రాబోవు జిల్లా బోర్డు ఎన్నికలలో ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యము మాతాలూకా వాసులకు రాకున్నచో దివి తాలూకా బోర్డు విడదీసుకొనుటకు మాతాలూకా ప్రతినిధులు కృతనిశ్చయమై యున్నారని వివరంబుగా వున్నాము. ఏలవన బందరుతాలూకా బోర్డు ఆదాయముతో రు ౧ కి రు ౦-౬-౦ లు దివి తాలూకాదై యున్నది. యిదివరకు వేయబర్చు మాతాలూకాకు రు ౧ రు ౦-౧౦-౦ మాత్రమే యిప్పుడై మాదిరితాలూకా ప్రతినిధులు ఈ రహస్యమును గమనించి సమర్థులగువారిని తమ తాలూకా వారినే ఎక్కువ మందిని పంపెదరు గాక.

కొక్కలి

ఏప్రిల్ నెల 23 తేదీన శ్రీ నరసింహస్వామి ఆలయములో జరిగిన జిల్లా కాంగ్రెస్ వర్కింగు కమిటీ మీటింగు సందర్భమున టుకాల వెంకట్రాజు, యేడిక సత్యనారాయణ గార్లవై నూనెను చార్జిచేసి వారుగోజుల కళింకతో విధించిరి. వారిద్దరి వై ముగిల 31 క్షేత్రముక్రింద పబ్లిక్ ఆఫీసరుగ పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరును బానికీ రానిచ్చినారు కాదని ఆరిఫ్టుకే మరియొక చార్జి తయారుచేసి మే నెల 19 వ తేదీన మేన్స్ట్రీబుగారిగద్ద పెట్టిరి. అది 21 వ తేదీన వాయిదావేసిరి 31 తేదీన విచారణజరిగెను. జూన్ నెల 2 వ తేదీన మేన్స్ట్రీబుగారు తీర్పు చెప్పిరి. ఇద్దరికి చెరి యొక నెల విడితైదున్ను 20 రూపాయలు జరి నానాయును విధించి, జరిమానా కట్టినచో మరియొక వార రోజులు విడితైదున్ను చేసిరి. శిక్షితులు ఉత్సాహముతో నున్నారు. కోర్టువై ప్రజల రహదారి అడ్డుచేసినాని 8 మంది అంహాయవాసులవై తెచ్చిన చార్జి తిరిగి యీ నెల 11 వ తేదీకి పరాసాకు వాయిదావేసిరి.

(ఒక విలేఖరుడు)

ఖమునకు ద్రిప్పి ప్రత్యేకవ్యక్తిగ్రహమును వెలిబుచ్చుటలో లోక జనుము ముగించలేదు. ఆ ప్రయత్నమున వీ విషయమును గుర్తించి యీ సభ యందు చేరి వానిని అభివృద్ధిచేయుదురుగాక!

దొంగతనములు

ఇచ్చట దొంగతనములు చాల హెచ్చుగా నున్నవి. నెనుక కొన్ని ఖద్దరు పావులు దొంగలు దోచుకొనినప్పుడు, కాంతి తైనికలు రాకులనుండు గస్తీ తిరిగి కొన్ని దొంగతనములు పట్టుకొనిరి. పోయిన ఆ సీతూడ, ఎరరిది వారికి వశికరింప చేయబడినది. తిరిగి పురమునకులు గస్తీ తిరిగి ప్రజల భవమును ఆస్తిని రక్షించురు గాక!

జాతీయ విద్యాలయము

విద్యావిధానమును తయారుచేయుటకు నియమింపబడిన యువసంఘ నివేదిక తయారయినది. విద్యాలయమునకు రు 5000 లు గ్రాంటు ఇత్యులయనని అభిలభాంతి కాంగ్రెసు సంఘమువారికిరి. ఈ విద్యాలయమును అభివృద్ధిచేయుటకు సౌకర్యము లనేకములుగలవు. ఆస్తికలదు. శ్రుతిసెలయు కాళ్ళతముగా వచ్చు వర్తకులకాతాలు కలవు. తోట, మంచి భవనములకలవు. పాఠకులకు తీసివై ప్రత్యేకాభిమాను కలదు. అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు, విద్యాలయమునకు రు 5000 లు గ్రాంటునిచ్చి వాని యభివృద్ధికి తోడ్పడెదరు గాక!

అంబర్ మిడియన్

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

గవర్నరుగారి రాక

జూన్ 2:—గవర్నరుగారు బందరు వేంచేసినపుడు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారున్న కృష్ణాల్లా బోర్డువారున్న అభి శందన పత్రిక లిప్పించెదరు.

బుక్కింగు ఆఫీసు

రైల్వేయధికారులు నెలరోజులక్రిందటచ్చి రాబర్డు సమావేశము నొకయిల్లు బుక్కింగు ఆఫీసుకు మాట్లాడిరి కాని ఏ కారణముచేతనో యంతవంతు బుక్కింగు ఆఫీసు తెరవలేదు. ప్రయాణీకులు టికెట్లొనకు యనేక కష్టములపాలగుచున్నార. త్వరలో బుక్కింగు ఆఫీసు తెరవదని తెలచుచున్నాము.

ఇంటర్ మిడియన్. బి. ఏ. పరీక్షలు

ఈ సంవత్సరము నోబుల్ కాలేజీనుంచి ఇంటర్ మిడియన్ పరీక్షకు వెళ్ళిన 75 గురులో 16 గురుమాత్రము తీర్ణలయిరి. బి. ఏ పట్టభోక్తుకు వెళ్ళిన 20 మందిలో 7 గురు మాత్రము జనుపద మొందిరి.

ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు - రైల్వే

సాధారణముగ గూడ్సు బండ్రులెప్పుడు ప్రతిపాపెంజరు బండికి, మొలులుబండికి ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు తగిలించెదరు. కాని మాబందరుబండ్ర కట్టుగాదు గూడ్సుబండ్రు ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలువేసి, ప్యాసింజరుబండ్రు తీసివేసినారు. రైల్వేయధికారు తీ సంతకమునంది పూర్వప్రకారము ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు ప్యాసింజరు బండ్రు తగిలించవలసినదిగా కోరుచున్నాము.

కృష్ణాల్లాబోర్డు వెసిడెంటు

మహారాజశ్రీ దివాన్ బహదూరు మోవద్ద రామచంద్ర రావుపంతులుగారు ఇంగ్లాండుదేశమునకు పయనమును పోయి కవుక్కుగ్రహమువారు తిక్కాని బాలాజీరావు నాయుడిగారిని ఆయనస్థానే నియమించిరి. తిరిగి రామచంద్రరావుగారు వచ్చి కప్పుకు ఆయనకుఛార్జీ తిరిగి బిప్ప చెప్పబడలేదు. కారణమేమో మోజికి తెలియలేదు. బాలాజీరావు నాయుడిగారిని, ఖాయము గాజిల్లాబోర్డు వెసిడెంటుగా ప్రభుత్వమువారు నియమించినా సంధుమా, అతికూడా కనపడదు. నాయుడుగా రింతకాలము వెసిడెంటుగా నుండడము ప్రతివాది కాళ్ళెముగా వున్నది. ఈ వెసిడెంటు పదవిని గురించి, లోకలో నెల్లు గవర్నరు మేటు యంత్రంగా తేమివారిచ్చెదరో?

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

లక్ష్యోన్మేషాలు

నిర్మాణ కార్యక్రమమును గుజరాతుమండలములలో సాగించుటకు కాంగ్రెసువేద్యము ప్రచారకులు కన్పూరిబాయిగాంధీగారు, చేరి నిశ్చయించుట

చిరరంజనదాసుగారి విమదల - పోలీసులు జరిమానాను దండుకొనుట

మాల్వీవాజ్డ ఆలీఖాన్ గారి రస్వస్థతగానున్నదను శిక్షముగియక మునుపే విడిచిపెట్టబడుట

హేమంతకుమార సర్కారు, స్ట్రాక్చురల విమదల

అహమ్మదాబాదు పురపాలకసంఘ పాతశాలలవతనము.

అల్లహాబాదు మైకోర్టువారు మీరటు న్యాయవాదిపండిత

కాశీరాంముక్తేరుగారి కట్టాను తీసివేయనెంచుట.

నేటాలు భారతీయుల దుర్దశ

కడలూరు చెరసాల - శ్రీనివాసయ్యగారు, సంతానంగారల యభిప్రాయములు

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, దేవదాసు గాంధీగార్లను చెరసాలలలో సందర్శించుట

గాంధీటోపీని ఒక పోలీసు సూపరింటెండెంటు కాల్పుట.

అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ

లక్ష్య సమావేశము

సుమారు 100 మంది సభ్యు లేతొచ్చుట

లక్ష్య, జూన్ 2:—రాబోవు వాములో నిచ్చట సమావేశముగా నున్న అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ సభకు సుమారు 100 మంది సభ్యులు వచ్చెనని తెలియజేయించి ఇప్పటి ఏర్పాటు ప్రకారము 5వ తేదీని కేంద్రం కమిటీ కిలా ఫాతు కమిటీ, జమీయతు- అల్- ఉలేమలబాయింటు సభ సమావేశమగును. 6వ తేదీ లేక 7వ తేదీ ఉదయమున కాంగ్రెసు కేంద్రం కమిటీసభ సమావేశమగును. 8వ తేదీ ఉదయము కేంద్రకలాఫాతు సమస్యకు సంబంధించిన విషయమును గురించి ఆలోచించెదరు. మధ్యాహ్నము అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభ సమావేశమగును. సభ్యులేక స్వామిగారు లక్ష్యనగరము చేరిరి. చాకి అబదుల్లాను, డాక్టరు అన్నారీ, పటేలుగారలు ఒకటి రెండు దినములలో వచ్చెనని తెలియుచున్నది

ఈసభలలో సహా, 8, 9 తేదీలను లక్ష్య నుండల రాజకీయసభ సమావేశమగును. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి సభ కథ్యక్షులుగా నెత్తుకొనబడిరి. కా.జాంతరము: కలన సభ కథ్యక్షులును వహించుటకు పండితుడు పీలు గానిజత్తును, సోదనీ దేవి గారు గాని, డాక్టరు అన్నారీగారు గాని అగ్రా సవాధిపత్యము వహింపవలసి విచ్చును.

* * *

పంత్ మోతీలాలు నెహ్రూగారిలో సంభాషణ

లక్ష్య నగరమున పుటకావిలేజికి దోడు రాను నైనీ టాలు చెరసాలకు వెళ్లి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిలో సంభాషించినట్లు ప్రాయమున్నది. ఆయన కరీరాగోగ్యము విశేషము ఉండలేదు. చురుకైనపుడు సకాలమున కఠిన్యా వధిసేసేయుచుండును. ఒకడే పుత్రుడుగు తమపండిత జనవారి లాలు నెహ్రూగారిపై జేయడిరి. అను వార్తను వినిగానే పరమోత్సాహముతో తన జన్మము సాఫల్యమయ్యెనని ఆతడు విశేషమునబొంగెను. ఇట్టి శూరుడు తనపుత్రుడుగా నుండెనని ఆతడు అపరిమితాంధరితుడయ్యెను. అకడిట్లు పలికెను నేను సంపూర్ణస్వార్థత్వము నొనర్చుటకు తరుణ మాస్న మైది. మనదేశసేవకు నిష్పంథము. పశుబలము మున్నగు చేళ్లను బెట్టి మన ప్రతిపక్షులను తమ పిటికెత నమును సాటించుచున్నారు. నాపుత్రుడు పండిత జనవారిలాలు నెహ్రూ తిరిగి చెరసాలకు బోవుటను చూడగా, లక్ష్య చెరసాల నా అమాల్కమైన త్యాగమునకు ప్రధానసంస్థాన మైన్లు అగపడుచున్నది."

* * *

నిర్మాణ కార్యక్రమము.

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 2:— గోధ్రామములో జాతీయప్రచారకుడు వామన శీతారామ ముఖాదింగార బలా సికార వివాద సంఘటనలను నివేదికను తయారుచేయుచున్నాడు. కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారకుల శిక్షలు, కన్పూరిబాయి గాంధీ

గాను నవసారిలో నొకసభచేసి, జేవాలినిర్మాణ కార్యక్రమము నుగుజరాతు మండలములన్నిటిలో సాగించుటకు వాలంటీర్లును జేర్చుకొనవలెనని తీర్మానించిరి.

* * *

దేవదాసు గాంధీగారిని సందర్శించుట.

కాన్పూరు పంచాయతీ సంఘాధ్యక్షులగు పండితజగజీ మోలాలు తిరుపతిగారు లక్ష్య చెరసాలకు వెళ్లి కాన్పూరు వాయకులగు డాక్టరు, మరారిలాలు, డాక్టరు జవహరిలాలు, పండిత రామప్రసాద మిస్త్రా, శ్రీనారాయణ ప్రసాదు ఆరోదా, శ్రీయత దేవదాసు గాంధీగారలతో సంభాషించిరి. వారందరేగ్రీకుముగ నిట్లు సంభిరవాక్కులతో లికిరి. "ఎట్టి ఘోరమగు కష్టములనైనా మేము ఇచ్చట సహింపకలము. విశేషోత్సాహముతో నన్ని బాధలను లోకగుంచుచుము. మానవములను దిక్కుమారుకొనివలె నని మేము కృషినిశ్చయులమై యున్నాము.

ఇదే మా కార్యకేతనరీత్యంతరము. సర్వేశ్వరుడు తనదృష్టిని మనపై సాగించి బాధానుభవమనందున్న మనమాతృభూమిని అశక్త్యున్నదికనుక దేవదాసు మాకొక్కటే పార్థన. శ్రీయత దేవదాసు గాంధీగారుకాద అచ్చటనే యుండిరి. పంజరములో నుండుముగ నన్ను చిలుకవలెననితడు తనకాలమును కడపుచుండెను అనికంటె నెత్తువకత్తెచామును ఆనందమును గలిగియున్నవా రెవ్వరును నాకచ్చట నగడలేదు. (వర్తమానము)

* * *

నాయకులను కొందరిని వదలుట

చిరరంజనదాసుగారు

కలకత్తా, జూన్ 2:—కాంగ్రెస్ నాయకులగు చిత్రరంజనదాసుగారి పుత్రుడు చిరరంజనదాసుగారు నిన్న సాయంత్రము ఆలిపురము కేంద్రచెరిసాలకుండి వదలిపెట్టబడిరి.

* * *

మాల్వీవాజ్డ ఆలీఖాన్ గారు

మైమెస్సింగు మండలమందలి శిషియా వాస్తవ్యులును సంకేశపు గొప్ప భూస్వాములలో నొకడను, కిలాఫాతు ఉద్యమనాయకుడును, ఆలిపూరు కేంద్రచెరిసాలలో నొక రాజకీయ మైపీగానున్న మాల్వీ వాజ్డ ఆలీఖాన్ గారు కూడ నిన్న సాయంత్రమే వదలిపెట్టబడిరి. ఆతడు ఆపాయకరమగు సన్ని పాతజ్యము, క్యాసరోగము, హృద్రోముతో అతి విశేషముగ బాధపడుచుండెను. గత జనవరిమాసము 15 వ తేదీని ఆతనికి 15 మాసముల శిక్ష విధింపబడినది. శిక్షముగియక మునుపే ఆతడు అస్సలుడై యుండుటచేత విడిచిపెట్టబడినను.

* * *

ప్రభుత్వోద్యోగియులు గాంధీటోపీని ధరించుట

ఒక ఎక్సెస్ కలెక్టర్ ఇన్ ఛార్జ్, అతని బంధ్రులు లనేకులు దేశమధ్యమున పట్టుటనము సలుపునప్పుడు గాంధీ టోపీలను పెట్టుకొనిరి అని బహుకార్యగారపు డాన్సిగారు తెప్పగా, మండలాధికారు లాయుక్తోగియులమీద చర్య దీసి కొనుచున్నారు (డిమాండు)

దేంటు భుజించుట

పోలీసుల గృహముల వైపున దండచేసిన ఎవ్వరో నొకడావీధిలో గాంధీటోపీతో ప్రవేశించుట నతడే గాంచెను. అట్టిటోపీని పెట్టుకొని ఆచ్యటికి గూడదని ఆకారి పలికెను. తక్షణమే ఇత డాటోపీని అధికారిచేతి కిచ్చివేసి, మీ ఎవ్వముచ్చివట్లు చేతువచ్చునెను. ఇతనిఆంగీకారముతో అధికారి టోపీని కాలెను. ఇరువురు సహ్యరయ్యలై ఉత్సాహవంతులై యుండిరి. నిజముగ జరిగిన విషయమిది. ఇరులు దీనినికరిచి ప విధముగ ప్రాయశ్చియ్యము గాని, వాప్రాతిలందు యథార్థ ముండనేరదు.

* * *

అహమ్మదాబాదు పురపాలకసంఘము

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 2:— ప్రభుత్వాధికారుల తక్కువ ప్రకారము అహమ్మదాబాదు నుండల మందలి మునిసిపలు పాతశాలలలో 1920, 1921, 1922 క సూచనములలో వరుసగా 6571, 6450, 2556 మంది విద్యార్థులు చదువుచుండిరి నగరములో డాక్టరేగింపులు మున్నగునవి కరుగరాదని నిశ్చయము మండల దంపనాధికారి ప్రకటించిన లక్ష్య పోలీలు ట్టుమును దాటిపోయెననియు ప్రజలక సభ చేసికొని అనుభవించి వెల్లడించిరి

* * *

ఒక వకీలు పట్నాను తీసివేయుట

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 2:— అత్యేకతనుగు నుపన్యాసముల నొకసారి మీరటున్యాయవాది పండిత కాశీరాం ముక్తేగుగారు కాశ్యముగాని, కొంకికాలముగాని కోర్టులకు వెళ్లవండ నేల నాజ్ఞాపించరాదో డెలపవలసినదని అలహాబాదు మైకోర్టువారికి వ్రాసిరి

* * *

నేటాలు భారతీయుల కాంగ్రెస్.

సిమ్లా, జూన్ 2:— నేటాలు భారతీయుల కాంగ్రెసు సంఘమువా రొకసామాన్యసభను సమావేశపరిచి (అ) పట్టణేతర భారతరత్నకుల నాక్కులను దీసివేయుటకై (ఆ) పట్టణములందలి భారతీయులకు నియోజకాధికారమును తీసివేయుటన్యాయముగానియు (ఇ) డిర్బాను నగరమునందు భారతీయులకు ప్రత్యేక గూడెము ఉండరాదనియు తీర్మానములను చేసిరి. యూనియన్ గవర్నరు జనరల్ చర్యల సంగీకరించిన తరువాత భారతసంఘము నాశన మగునని సభాపాత తమ దృఢాభిప్రాయమును తెలియచ్చిరి.

కడలూరు చెలసాల

కడలూరు చెలసాలలో వైద్యశుల ఏర్పాటు ఎంత మాత్రము అనుకూలముగ లేదనియు, రాజకీయ నిర్బంధములందుచే బాధపడుచున్నారనియు ఆక్కడ నుండివచ్చిన యొకరి వ్యాఖ్యానమునున్నది.

* * *

రాజమహేంద్రవరము

శ్రీయుతులు శ్రీనివాసయ్యగారు, సంతానముగార్లు శ్రీయుతులు శ్రీనివాసయ్యగారును, కె. సంతానముగారును ఈ దినము మెయిలుబండిలో లక్ష్మీవ్రత ప్రయాణమై వెళ్లుచున్నారు. వారిని కేసు రాజమహేంద్రవరపు రైల్వే స్టేషనువద్ద కలిసికొని సంభాషించిరి.

శ్రీనివాసయ్యగారు కాసుబ్రహ్మరమును గురించి ఈ విధముగా జెప్పిరి. ఖద్దరప్రచారము ముఖ్యమైనదైనను, అందువలననే నెక్కుడు ఉత్పాదమును పురికొల్పబడును. కొద్దిదినములలో కాసుబ్రహ్మరమునకు గడంగవలయును. నామమాత్రము, సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరము తేలుటయే మంచిదని తోచుచున్నది. కృత్రిమ కాసుబ్రహ్మరములలో ప్రజలు జూపరలినత్యాగ మధి ము. ఆ త్యాగమునకు దగిన ఫలము దక్కదు. సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరములలో కృత్రిమతన వల్ల అంత ఎక్కువత్యాగ మనవసరము. కొద్ది త్యాగములో విశేష ఫలము దక్కును. నేను ప్రతిపాదించు సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరములలో పన్నుల నెంబెట్టుట తేరు.

సంతానముగారు ఆయన తాను కడలూరు జయిలులో నుండి కొంతగా వచ్చితిమనియు, అక్కడనున్న ఆంధ్రనాయకులందరు తేలుముగా నున్నారనియు, ముఖ్యముగా డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం, జోష్యుల రామచంద్రరావు, వెన్నెటి సత్యనారాయణ, పటనవీరు కృష్ణరావుగార్లు చాల సురక్షితముగాను ఉత్పాదముగాను ఉన్నారనియు జెప్పిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు సందేశమును జెప్పిరి. “కష్టపడిపనిచేసి, శ్రీ కృష్ణ జనసామునకు రండు.”

అనంతరము నాయకులు గోదావరిజిల్లా చాలంటీరు నేనాని అగు శ్రీయుత బాబున హత్యవారాణరావుగారిలో కరస్పందము గావించినతోడనే, రైలు బయలుదేరిపోయెను. రాజమండ్రి 3-6-22 స్వకీయ విలేఖరి.

సర్జాన్ వుడ్రోవును గౌరవించుట

కాశీ, శ్రీభారత ధ్యాయచాందరివారు కొన్ని కథనముల క్రింద సర్జాన్ వుడ్రోవు కాశీ తంత్రకాస్త్రమును ప్రయోగించి విద్యాకాశము గల్గించుటకై తంత్రభూషణునిదము నొసంగియుండిరి. మరల పూరిజగన్నాథదేవాలయములో గతమాసము 28 వ తేదీన ముక్తిమండపసభ పండితులు మరల తంత్రకాచస్త్రుని విరుదము నొసంగిరి. మహామహాపాధ్యాయ సదాశివ మిత్రగారు సంస్కృతముగా స్వాతంత్ర్యపుత్రమును సభ్యునిచిరి. అందులకు వుడ్రోవుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గౌరవముచేయుచుండిరి తానే గాక యిందువలన తంత్రకాస్త్రము వాత్సల్యము అంగీకరింపబడుచున్నదని చెప్పెను. సభ వేదవిద్యాలయములో జరుపబడెను. ఆ సేతులు సభకువచ్చిరి. గోర్రసమకాళిపుల్గు శ్రీశంకర మాధవానంద తీర్థస్వామిగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి.

గుంటూరు, జాతీయవిద్యాపీఠపరీక్షలు.

ఈపరీక్షలకు జూన్ 15 వతేదీవరకును దరఖాస్తు లంగీకరింపబడును.

యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్షలకు హిస్టరీ, తెలుగు అను 3 వ్యవస్థలు కలదు.

ఈకేంద్రీ పుస్తకముల చతువలయును.

హిస్టరీ:— ఇండియా-చువాన్యూదీక్షాశకము.

ఇంగ్లాండు:— ట్యూడరు స్టూ ఆర్టు పీరియడ్లు.

తెలుగు:— హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము.

కవులను కవులకు యే గౌరవ మెంటు యూనివర్సిటీ న్యూఢియోలోనున్నది.

ఇటుల జాతీయవిద్యాపీఠపరీక్షల విజ్ఞాపకము ప్రాయమున్నది.

చారిత్రాత్మక మగు విచారణ

కొన్ని విమర్శనములు

అందఱునందు ప్రకటింపబడు ‘ఇండస్’ పత్రిక మేమాసపు సంచికయందు, గాంధీ మహాత్ముని కేసు విచారణను సంబంధించిన వివరములు తెలుపుచు కొన్ని వ్యాసములు ప్రకటింపబడినవి ఈక్రింద ప్రకటింపబడిన మూడువ్యాసములు ఆపత్రిక నుండి గ్రహింపబడినవి.

విచారణను వివరించుచు శ్రీశతీ మాస్ మేమాగా రీతి ది విధమున వ్రాయుచున్నారు:—

కేసు విచారణ జరుగుదినము ఉదయమున, నేను 50 మంది బాబాయి శ్రీలతో గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహము నందు సందర్శించితిని. కారాగృహము కారాగృహమునలెక్కన్నట్లేను. ఇల్లువలె సుఖకముగ నుండెను. భారతదేశమునండు కృత్రిమించిన యీ మహాపురుషుడు ఒక చాపత్రి ఆ గది వద్ద కూర్చొని యుండెను. ఎటుట రాటు ముండెను. కొలది గంటలలో విచారణ జరుగును. కాని భావపూరితమై తేజోవంతమగు ఆతని ముఖము దుఃఖముగల్గిన చింతలగల్గిన విచారము చెందలేదు. మహాత్ముడు నవ్వుచుండెను. మాట్లాడుచుండెను స్వల్పవిషయముల గురించి అతిశైలవాదావముతో అందరతో మాట్లాడు చుండెను. అయినను మహాత్ముని చుట్టు నున్న వారు అతనివలె చింతలేక గంతోషముతో నుండజాలకపోయిరి. కంటి కడిపెట్టినవారు తేరు. కొందరు దుఃఖమును ఆపుకొనజాలకపోయిరి. భారతనారీకలుల భౌతిక దృవ్యమును గురించి కొన్నిమాటలు చెప్పవలయునని అందరు మహాత్ముని కోరిరి. మహాత్ముడు తన ఎదుటనున్న రాటుమును చూపి “వడుకుడు, వడుకుడు. వడుకుడు. ఖద్దరు ధరించుడు” అని గంభీరముగ పల్కినాడు. అడంబర రహితుడును, సాత్వికుడును, సత్స్వభావుడును ఆరు మహాత్మునివలెనే మేము వెల్లడిమి.

రాజకీయరంగమునండి మహాత్ముని తొలిగించిన యీ ఆందోళనయును అణచవచ్చునని లెలచుట ఒక గొప్పపాపము. ప్రపంచము కాంచిన జాతి ఆకర్షకము ప్రవాహము వంటిది. నాయకులు అండవచ్చును. ఉండకపోవచ్చును. జాతీయ జీవనము మాత్రము ప్రసాదమువలె అద్భుతక పాయచుండును. గాంధీ మహాత్మునివంటి నిష్కలమృదుడు మహానాయకు డింతవరకు ఉద్భవించలేదు. మరల నుద్భవించదు.

‘తెరజారెను’

మరియొకరు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ఒక గొప్పవార్తా పత్రిక గాంధీగారి నిష్పాదమును “తెరజారెను” అను కీర్తికక్రింద ప్రకటించెను. తనకు తెలియకయే తానొక గొప్ప సత్యమును ప్రకటించుచుండెనని యీవార్తా పత్రికా సంపాదకుడు గ్రహింపలేక పోయెను.

అవును—తెరజారెను! ప్రపంచమునం దంతయు వ్యాపించిన సంస్థానాధీశులకు సామంతులకు, మిత్రులకు శత్రువులకు గల తనవులు అంత మొందినది. అనంతములగు రాజకీయ సాంఘిక మత సంబంధములగు చారిత్రాత్మకమగు దండయాత్రలయందలి కడపటింగము ముగిసినది.

నిజముగ తెరజారెనని! అడంబరము జయింపబడినది. అడంబరశాస్త్ర విజయముగాంచినది. అసత్యము నశించినది. సత్యము సావరింపబడినది. మాన్యత అంత మొందినది. పరిపూర్ణత వికసించినది. ద్వేషము అణగద్రొక్కబడినది. ప్రేమ జయము కాంచినది. ఈ విజయరంగమువై అక నిక జాతీకరి.

నాజరతునం దుద్భవించిన మహానుభావుడు ప్రేమపూరితమగు తన సందేశమును ప్రపంచమునం దంతయు వెదవల్లెను. క్రైస్తవ నిజముగ త్పట్టలేదనియు, అతనిని అంగీకరించుటకు వీలులేదనియు, ఆతని సందేశము ఆచరణ యోగ్యుని సిద్ధాంత మొనర్చుటకు చారిత్రాత్మక మగు నిదర్శనము కావలయునని సంకల్పయాత్మకమగు యీ ప్రపంచము కొరిగినది. మహాత్ముని జీవితము ప్రబలినిదర్శనము.

అపూర్వము

యస్. జి. కేమ్యు గార్లు వ్రాయుచున్నారు:— సోకటిసుకేసు విచారణ మొదలు నేటివరకు ఎన్నియో విచారణలు జరిగినవి. గాంధీమహాత్ముని కేసువంటి కేసు

ఇంతవఱకు జరుగలేదు. తాను చెయ్యవలసినదాన్ని పని చేయనేనని పట్టికు ప్రాసీక్యూటరు లెలచెను. న్యాయమూర్తి గంభీరము సానుభూతి ప్రకటించెను. తనూపణకూడ కోరెను. ఇంక తైదీ ఎట్లుండెను? గంభీరముగ రాజకీయో నిశ్చింతమై యుండెను. కైదీ న్యాయమూర్తిను, పట్టికు ప్రాసీక్యూటరు న్యాయమూర్తి నిందితులును నున్నట్లు తోచెను. భావంతని యెదుట ఇండియా యందలివిటిపు ప్రభుత్వమువారివై తేబడిన కేసు విచారణ జరుగుచున్నట్లు తోచెను. మహాత్ముని అద్భుతవాక్కులమును తరతరములవారు భక్తికేంద్రలతో చదివెదరు. అందరి హేతువాదము భావగాంభీర్యము, ఆశ్చర్యరమగు సత్య ఆధ్విత్యములు నిరపమాన చుగు వైద్యముతో బాంబాయి చారిత్రా దురంతముల బాధ్యుని యీ మహానాయకుడు అంగీకరించెను. ఆసమయమున న్యాయస్థానమునం దున్నవారు కన్నీరు కార్చిరి. మహాత్ముడు న్యాయస్థానము వదిలిపోవు చుండెను. గొప్ప జన సమూహము భవనము నెదుటచేరి ‘మహాత్ము గంధీ కేసు’ అని హర్షధ్వజాలాఝుటకు ప్రయత్నించిరి. మహాత్ముడు సుజ్ఞచేసెను. హర్షధ్వజము నిలిచిపోయెను.

మహాత్ముని నిష్పాదముల దేశమునం దెట్టి సంచలనము కలుగలేదు. గంభీరమగు కాంతియు ప్రకటింపబడినది.

మహాత్ముడు బోధించిన ఆహింసకత్వమునకు ఫల మిదియని చెప్పవచ్చును. మహాత్ముని గొప్పపలుకుబడికి ఇది యొక ప్రబల నిదర్శనము. ఈ నిష్పాదముల మహాత్ముని అచరులలో నిశ్చిప్తులైరి. కరుణకాపరిలేని కరువులవలె అధిక కలిసి నేపకులవలె వీరున్నారు. ఎల్లకాలము ఇల్లుండదనియు ముందో నెనకో అల్లరులు జరుగునని కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఏలయున మహాత్ముడు నిష్పాదించబడినను అతనిభావములు నిష్పాదించబడలేదు. సత్యమును నిష్పాదించుటకు వీలులేదు. నాయకుని నిష్పాదించుటచే అసహాయోద్యమము నెరింపదు. ప్రజలయందీ భావములు చక్కగ నాటుకొనినవి. క్రైస్తవకాలములో తనశత్రుముగియఃమునువై గాంధీమహాత్ముడు తిరుగ రాగలడు! విషమ పరిక్షయందు కృతార్థులై భారతీయులకు తిరుగ నాయకుడు కాగలడు! కావున రెండు పక్షములవారికిని అన్యోగ్యము క్షిప్రా భావము అభిప్రది చెందుచుటకు సుహృదయలు పాలుపడవలెను. భారతదేశపు భావి బోస్నత్వముకొరకు పాలుపడుటకు అందరు దృఢసంకల్పము కావలెను.

పూర్తిగ పంజాబుతో కలిపివేయవలెనని దేగా ఇస్కాల్ ఖాన్ లోకజ్ఞుడగుండి పించుచున్నాన్ని రాజుబలి మారు దత్తుగారు నిర్భీతగ సరిహద్దుః విడిచివారిఎదుట సాత్విమిచ్చెను.

మహాత్ము నాకాయవారుగారిని ప్రశ్నోత్తరగతి బండిగ జూతుట లేదనియు ఇతర బండిలతో తయారు సరికడక పోవుటచే వైషమ్యములు పెరగకండ ఆయనను ప్రశ్నోత్తరముగ యూపియను వాడ్లలో నుంచితమనియు అంతకంటే వేరొందుకాదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

1922 ఏప్రిలు 25 తేదీన ప్రకటింపబడిన రాయలు వారంటు రూబ్బానున్న 37 మరాలు ప్రకారము అంగీకరింపబడు ఉపకారవేతనము, సభిస్పర్ధితేయబడిన జీతములు పింఛను బుచ్చుకొన్న ఉద్యోగస్థులకు ఇండియాలోగాని యువైలైడ్ కింగ్డంలోగాని ఆదాయపుపన్ను వేయబడదు. 3 వ రూలుక్రింద వచ్చు విషయములకు ఇది ప్రార్థించదని తెలియుచున్నది.

డిప్యూటీ కలెక్టరును చంపబోవుట

అలహాబాదు, జూన్ 4.—శుక్రవారమునాడు కలెక్టరు కలెక్టరు కలెక్టరులో డిప్యూటీ కలెక్టరు టి. ఎన్. పోర్లాముగారిని కైది ఒకడు చచ్చునట్లు కొట్టెను. తైదీ పనిచేయుచున్న కర్మాగారములో పోర్లాగారు కనిపెట్టి జూచుచుండిరి. అప్పుడు ఆకస్మికముగ అతైదిక తిలొకదానినెత్తి వానితో ఆయనకు మూడునాలుగు గాయములను కలుగజేసెను. ముక్కలైరి పోయినదాడే జెప్పవచ్చును. పోర్లాగారు సిసిలు ఆస్పత్రికి గొంపోబడిరి.

కృతజ్ఞుత:—ధన్యంకరి ఆశ్రమమువారిచే మాకార్యాలయమునకు విమర్శనార్థము పంపబడిన సుఖపదాయినీ తేవ్యామును సాంపిలు ఆండోన్నారము. ఈలేవ్యాము సమస్తములగు మూత్రబోషములను శుక్లబోషములను పోగొట్టి కత్తును శుభ్రపఱచి దేవమును తేజస్వంతముగా చేయబోయియున్నది. వెల ఒక బాటలు రు 5-0-0 బొక్షధము కలసినవారు ధన్యంతరిత్యకమును వారికి 9/81 వైకాప్స్కోడు (ప్రివీకే) మద్రాసునకు వ్రాసిన లఖించును.

సోమవారము

బిషినచంద్రపాలుగారు

$$\text{---}:\text{C}::\text{O}::\text{C}:\text{---}$$

కాని, ఇయ్యది పూర్వపు వంగజాతీయవాదులను సంతృప్తిపరుప దని, పాలుగారు విశ్వసించుచున్నారు. ఇప్పుడు ఇంగ్లండునందు అమలులో నున్న ప్రభుత్వవిధానము, పైతరగతులవారు ఊది తరగతులవారిని కొల్లగొట్టుటకు మాత్రమే యక్కరకువచ్చుచున్నది. పై తరగతులవారిని ఊది తరగతులవారిని పోరాటము జరుగుచున్నది.

వంగదేశ విభజన సమయమునందు, ప్రాబల్యముగాంచిన వంగజాతీయత దేశమునందంతటను నూతనాశ్రయములను, నూతన దృక్పథమును గలుగజేసెననుటకు సందేయములేదు. కేవలము రాజకీయ రంగమునందేగాక, ఇతరరంగములందుగూడ జాతీయ భివృద్ధి కెందినగాని ప్రయోజనముండదను భావము, ఈ యుద్యమముమూలమున జనించెను. భైరూకస్మృతికన్న స్వశక్తిమూలముననే జాతీయమోక్షమును సాధింపవచ్చునను భావము యీ యుద్యమమునకు ఫలితమని ఎంచవచ్చును. స్వదేశీ జాతీయవిద్య, స్వరాజ్యములను, ఈయుద్యమము బోధించెను. దీనివలన, వంగదేశమునందు సాహిత్యమునందేమి, కళలయందేమి, క్రొత్తకదలిక గలిగెను. వంగదేశప్రతిభ విస్తరించెను. నేటికిని జాతీయ సంచలనమునందు వంగదేశము అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. వంగదేశపుత్రులు పలువురు

పాశ్చాత్యజాతీయతను కాంచియే రవీంద్రుని వంటి మహావిది జాతీయతను నిరసించి, విశ్వమానవ భావమును కొనియాడెను. జాతీయ భావము వలననే సర్వానర్థములును చేరారుచున్నవని భావించెను. పాశ్చాత్యులపై గలిగిన విముఖభావమువలననే, ప్రస్తుత జాతీయోద్యమముపట్ల గూడ విముఖత గనుబట్టెను. రవీంద్రుని విశ్వభారతి, విశ్వమానవాదర్థముచే ప్రేరిత మగుచున్నది. కాని ప్రస్తుత జాతీయోద్యమమును పాశ్చాత్య జాతీయోద్యమముతో పోల్చినలనుపడదు. పాశ్చాత్య జాతీయోద్యమమునకు కళంకము దెచ్చిన ద్వేషభావము, ప్రస్తుతోద్యమమునకు ఆధారభూతము గాదు. ద్వేషభావ విహితమగు జాతీయత్వ ఆవలంబించుము. జాతీయత నాధారపరచికోల్పోని విశ్వమానవభావము త్రాడు లేని బొంగరమువలె ఉండును. జాతీయత లోపభూయిష్ట మని తలచినానిని అసలే విడనాడుటచే, మానవస్థాన మసలే తప్పిపోవును. వంగజాతీయోద్యమమునకు, పాశ్చాత్యజాతీయోద్యమపు లోపములు వెన్నంటెను. సాత్వభివృద్ధి కీయుద్యమము పాటుబడినను, స్వేశక్తికి ప్రాముఖ్య మొసగినను, తా నుపయోగింపవలసిన సాధనల మంచి చెడుగులకాన్పియంతగ విచారించి

ముండలేదు. ఇంగ్లీషువారియొడద్యమును పెంపు చేయుట కిది ఎడమచేయెను. హిందూసాధనలను పక్షాగించుట కవకాశ మొసగెను. వంగదేశము అరాజకులకు తావలమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి స్వయాంత్రాపలంబన మవసరమను భావ మాకాలమున వ్యాపింపలేదు. పాశ్చాత్య దేశములందు కలనే, ఆదర్శము ముంచిదయినచో సాధనము లెట్టి కయినను సరియేయను భిప్రాయము ప్రబలెను. ఆకాలమున జాతీయభావముచే ప్రేరేతులయిన వారు విదేశములకు వెడలి యీ భావములనే మది చుంచుకొని, పాశ్చాత్య సాధనలను పరీక్షించుచుండిరి. అప్పటికిని ఇప్పటికిని భేద మెంతయో గలదు. కేవల ఆదర్శసిద్ధితో సంతృప్తి జెందక ప్రస్తుత జాతీయోద్యమము సాధనలనుగూడ పరిశీలన పని భావించుచున్నది. ఎట్టిలాభముకొరకున సత్యహింసాసాధనములను విడనాడజనదని, తాసింపుచున్నది. సత్య, అహింసా సాధనములందు సర్వధర్మములును ఇమిడియున్నవి. ఈధర్మములకు భంగములిగించెడి సాధనలను వేసిని నవలంబింప రాదని ప్రస్తుతోద్యమాశయము. ఈధర్మములకు అనుకూలమగు సాధనలనుమాత్రమే, ప్రస్తుతోద్యమము నిరూపించినది.

ఇందునుబట్టి ప్రస్తుతోద్యమము కేవలము పరిశీలనాభిమతిలే ఆశించుచున్నదనియు, ఆధ్యాత్మికరంగము నది సమీపించుటలేదనియు భావించుట ప్రమాదభూయిష్ఠము. హిందవజాతీయాత్మ ఆముష్మికరంగము నధిపించియుండును. ఈ సత్యమును వంగజాతీయోద్యమము బుద్ధిసూక్ష్మతవలన గ్రహించియుండును. కాని ప్రస్తుతోద్యమము సాధన బలిమిచే, దానిని అనుభవములోనికి దెచ్చుచున్నది. ప్రపంచమున కందుచే నిది మార్గదర్శక మగుచున్నది. సత్యమునకును అహింసకును ప్రేమయే ఫలితము. ప్రస్తుతోద్యమము ప్రేమపూరిత మగుటచే, పరులను ద్వేషించుటలేదు. ప్రేమసాధనమువలన దేశమునందు అంతరంగిక సంయోగమును బలపరుచుచున్నది. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును తదితర సంఘములకును, హృదయసంయోగము గుడుచ్చుచున్నది. వెనుకటియుద్యమము ఇట్టిసంయోగమును కుదుర్చలేకపోయెను. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును ఆకాలమున మరింత ఎడబాటు గలిగెను. అప్పటి జాతీయతత్వమును, జాతీయమతమును, జాతీయచిహ్నములును, హిందువుల ప్రాబల్యముకొర పుట్టేంపబడెనని, మహమ్మదీయులు అపోహపడిరి. హిందువుల మహమ్మదీయులమధ్య, శ్రీప్రకలహము లుడయించెను. ఈకలహములు, అధికార పక్షమువారికి మరింత సందిచ్చెను. మిత్రభేదము కలిగించి, స్వప్రయోజనమును సాధించుకొనుటకు వారికి అనుకూలావకాశము గలిగెను. ఇట్టి నీతియంతయు ఇప్పుడు మారిపోయెను. మహమ్మదీయుల కాపద సంభవించినపుడు, హిందువులు వారికి సాయము జేసియుండిరి. ఆకారణముచే స్వరాజ్యసిద్ధికి హిందువులతో కలసి పాలుబనుటకు మహమ్మదీయులు వాగ్దానము జేసిరి. కిలాఫాత్ ప్రశ్న పరిష్కార మయినను, హిందువుల నుండి మహమ్మదీయులు విడిపోవరు. క్రైస్తవులు గూడ జాతీయోద్యమమున కభిముఖులగుచున్నారు. త్యాగమునందు ఏర్పడెడి సంయోగము చిరస్థాయియై యుండును. స్వార్థముచే ప్రేరేపింపబడెడి సంయోగము చిరకాలము నిలువనేరదు. హిందూదేశమునూ దివుడు త్యాగధర్మము పరిపక్వము గాంచుచున్నది. దీని మూలమున వృద్ధి జెందెడి జాత్యైక్యత నాశనము జెందదు.

వెనుకటి యుద్యమమునందు, స్వార్థచింత బలముగ నుండెను. వంగదేశమును ఇతర రాష్ట్రముల

యభివృద్ధికొరకు అర్బణజేసి యుండలేదు. తన రాష్ట్రము దాటి ఆతనిదృష్టి బయటకు విశేషముగ ప్రసరింపలేదు. ఇతర రాష్ట్రములవారి కష్టములను ఆతడు తనకష్టములుగ భావించలేదు. అఖిలభారత దృష్టి వానికి గలుగలేదు. వంగదేశమునందు జనించిన జాతీయభావపు వైశాల్యము, బిహారంద్రాపాలు గారు దెలిపివేయుట ఇతర రాష్ట్రములలో గనుపింపని యెడల, ఆలోచనము వంగజాతీయోద్యమమునకే ఆసోపింపవలసి యుండును. ప్రస్తుతోద్యమము అన్నిరాష్ట్రములలోను వ్యాపించినది. ప్రపంచము నంతనుగూడ దానియంతట యదియే ఆకర్షించుచున్నది. వెనుకటి జాతీయోద్యమము స్వోక్తిని గుర్తించినను విదేశములసహాయము నపేక్షించెను. ఇప్పు డట్టియేకత్వ లేదు. ప్రస్తుతోద్యమమునకు భారతీయుల సామర్థ్యము పై గాఢవిశ్వాసము గలదు. ఇప్పటియుద్యమమునకును అప్పటియుద్యమమునకును దృష్టిపథమునందు భేద మెంతయేని గలదు. స్వరాజ్యసాధనములలో ఇప్పటికిని అప్పటికిని పోలికయున్నను, ప్రస్తుతోద్యమము స్వధర్మమున కనుగుణముగ నున్నది. జాతీయ పునరుద్ధారణమునకే గాక, ప్రపంచపురస్థిర్యాణమునకు గూడ నిది యక్కరకు వచ్చుచున్నది. ఐహికలాభమును మాత్రమే గాక, ఆముష్మికప్రయోజనమునుగూడ ఇది సాధించుచున్నది. హిందవజాతీయాత్మ పరిస్ఫుట మగుచున్నది. అయ్యది మానవ శోటి నాకర్షించుచున్నది. హిందూదేశము ప్రపంచమున గురువీత ములకరింప నున్నది. ఇట్టి మహిమా స్ఫుటపడవికి దేశమును కొనిపోవుచున్న ప్రస్తుత జాతీయోద్యమము, వెనుకటి యుద్యమమున కన్న మిన్నయని చెప్పుట కేలాటిసందియము లేదు. ఇంత మాత్రముచే వంగియోద్యమమును మేము చులకన జేయుటలేదు. అయ్యది గావించిన ప్రబోధమునకు దేశమెన్నడును కృతజ్ఞతజూపును. కాని ఆ యుద్యమపు లోపములు అనుభవమువలన పిమ్మట నెల్లడి యునునవి. వీనిని దాటి దేశమును సుంక్షీతముగ గమ్యస్థానము జేసేగల్గు మార్గములను ప్రస్తుతోద్యమము మవలంబించుచున్నది. ఇప్పటి యుద్యమము వెనుకటి యుద్యమపుపరిణామ మని ఎంచవలయును. ఈ పరిణామమునుండి వెనుకకు మరలుటకు వీలులేదు. దేశము తలవ్యక్తమును జేరక తప్పదు. భారత వర్షపు విముక్తి, ప్రపంచ విముక్తికి సాధనభూత మగును. ఇందులకు తోడ్పడువా రెల్లరుచు ధన్యులు.

నిర్బంధానంతరము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమున కనంతరము, కాంగ్రెసుపక్షమునకు మరింత బలము చేకూరెనని, మాండ్లెస్టరు గార్డయనుపత్రికకు బొంబాయిలేఖకుడు వ్రాసియుండెను. దూరదృష్టితో పరిశీలించుట ను పరిశీలించెడివారి కీసుగతి నిజమని గోచరించును. వితవాడపక్షపునాయకులు కొందరు, నిర్బాణకార్యక్రమమునకై పనిజేయుట జూడ అన్నిపక్షములవారిని కాంగ్రెసు తనవంకకు ఆకర్షించుచున్నదనుటకు సాదియములేదు. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట, దేశములో వ్యాపించిన ఉద్రేక రాహిత్యమును, పశాంతవాతావరణమును, జాతీయోద్యమమునకు విజయచిహ్నము లనుటకు సందియము లేదు. నిర్బాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకు, గాంధీమహాత్మునిసతి గుజరాతునందు కట్టపడి పనిజేయుచున్నదని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. అన్నిరాష్ట్రములలోను ఇట్టి కార్యోత్సాహమే ప్రబలుచున్నది. ఈతరుణమున నాయకులు కొందరు నిర్బంధమునుండి వెలుపలకు వచ్చుచున్నా

రు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఈ నెల 8-వ తేదిన విడుదల యయ్యెదరు. ప్రోక్సు గారు విడుదల యురి. చిత్రరంజన దాసుగారి కుమారు లగు చిత్రరంజనదాసుగారు కారాగృహ విముక్తు లయిరి. ఇంకను మరొకొందరు విడుదల యగుచున్నారు. గంగాధర రావు దేశపాండిగారు, కార్యక్షేత్రమున బ్రవేశించిరి. నాయకుల నిర్బంధమువలన, ఉద్యమమునకు స్పష్టము గలుగుటకు మారుగ ప్రోత్సాహ మధికముగ గలిగెను. విడుదలయైన నాయకులు, మరిల జాతీయోద్యమ వ్యాప్తికి కృషి సలిపి, మహాత్ముని సంకల్పమును త్వరిత నడకతో రనుట తధ్యము.

స్థానికవార్తలు

దివాన్ బహదూరు పి. కేశవశెట్టిగారు:—పిత జూను 2 వ తేదీన యస్. యస్. మాడోనియా అనునామై మార్షల్స్ బజారు దేరినయూ బొంబాయిలో 16 వ తేదీన ఓడితగడ రనియు, ఒక విలేఖరుడు దెల్పుచున్నాడు.

శ్రీ పుండరీక వరదసభ:—వై శభవారి అధ్యక్షత క్రింద చొన్నట్లెణము గోవిందస్వామిని వీధి 62 వ నెంబరు వుక్కడి రామయ్యశెట్టి గురుసామశెట్టి ఆడు కంపెనీవారి కార్యాలయ భవనమునందు కీర్తి కేఠులగుపండిత టి. లక్ష్మణారాధ్యలనాధిపత్యములగు బహుశ్రీ స్పష్టాచార్యులల్ల ఒకపలుకురామా యణకథాఃలిఖించలి విం భవనము కథను 6-8-22 మంగళ వారమురాత్రి 8 1/2 గంటల వారికి భాకాలక్షేపమాతముగా జరుపబడును. భక్తవరులందఱును విచ్చేరుకొనిరయి.

శ్రీమతి జయలక్ష్మి భాగవతర:—తిరు వంతపురము ండి ఒకలేఖకు డెల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—శ్రీ గంగాస్తవ్యురాలగు శ్రీమతిజయలక్ష్మిఅమ్మగారు ఆరు వసంతపుములో వ్యాసుమూర్తులగు కే. జి శేషయ్యగారి గృహమున వారికి భాకాలక్షేపము గావించిరి. వ్యాసుమూర్తులాయమకు భాగవతర అనుబ్రుదమునొందరి. వారికి భాగవతర తూహలులు ఈయపు వారికి భాకాలక్షేపమును విడితినలేనని వారు చెప్పిరి.

ప్రీతి కేను అన్నదానసమాజము:—ఈసమాజ యాజమాన్యమున మే 20 వ తేదీన ఒక ఆసాధ మితునికే 25 మందియు, 21 వ తేదీన టి. యస్. శ్రీనివాస పిల్లగారచే 100 మందియు 23 వ తేదీన పి. గంగస్వామి టిగారచే 50 మందియు, 25 వ తేదీన ఓక్లీనాతామణి చట్టిగారచే 25 మందియు, కందసామి చట్టిగూరుచే 50 మందియు, 26 వ తేదీన వెంకట సుబ్బయ్యచట్టిచే 100 మందియు, 2 వ తేదీన అప్పాస్వామి, పొన్నుస్వామి చట్టిగారచే 25, 25 మందియు, 28 వ తేదీన సమాజమువారిచే 5 మందియు, 29 వ తేదీన కుందరం అయ్యగారిచే 25 మందియు, వి. యం. రామస్వామి మొదలయ్యగారిచే 25 మందియు, 30 వ తేదీన కోట స్పష్టపు చట్టియారు, అప్పాచోర్ల ముదిల్యగారుచే 25. మందియు లిదిల వృష్టాన్ని మొం. ఒదిరి.

రాబుపుదానము:—శ్రీమతి యస్. కృష్ణస్వామయ్యగారు (2/9/2000 చెట్టి వీధి మద్రాసు.) మదరాసు మహాత్మా గాంధీ స్పిన్నింగ్ అండు వీరింగు ప్రేమానుకు విచ్చేసి యచ్చట జరుగుచున్న సహలకు సంతసించి రాటుము నొకదానిని నక్కలు:కు వింశముగా నొంగిరి. వారికి మృత్యు తాపూర్వకవందనము లర్పించుచు జేతధర్మము వారిమార్గమును ననుసరించి వైశ్యులునకు రాట్నమగ్గులు విరాళము లొసగి మాకు తొడ్పడలంబులకు ప్రార్థించుచున్నాను. నిన్నటి యెడము మైస్సూరు విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు సుమారు 20 మంది జాతీయగీతములను పాడుచు తిరుగిల్లికే, నీ యెడ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకరకు ఖడ్గ విక్రయించిరి. ప్రతి అది కార వింశముగ ఖడ్గ ప్రచారము చేయుదురు. గంటి నూర్ణకారాయణకాశ్రీ.

విదేశ వార్తలు

అయిరిషు సమస్య

బ్రిటిషు ప్రశ్నలు

అయిరిషు ప్రశ్నలకు సంబంధించిన సమస్యలు నుండి
లండను, జూన్ 2:—బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు అయిరిషు ప్రశ్నలను ఆగ్రహించిరి. ఈ ప్రశ్నలే అయిరిషు వారికి అంత్యశ్లేఖగా నుండునని. ఈ ప్రశ్నలు గ్రీకుల గాఢి గురువాము సాయంతన మందజేయబడెను. గ్రీకుల గారు నిన్న సాయంతనము బ్రిటిషు వారికి ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. విరిషువారి సమాధానము సంపూర్ణముగా నుండనియెడల నవలంబి. పరిశీలన కొరకు గరించి మంత్రిగారు వారు నిన్న నుదయము సమావేశమై చర్చించిరి. సాయంతనము గావచ్చును. గ్రీకుల గారికి ఇంకను ప్రత్యుత్తరము గా లేదు. అంతట గ్రీకుల గారి బలవంతపుర కార్యదర్శులను బయటెత్తించిరి.

అసాధారణ సభ

ఇంకలూ టెంఫోనావ్యాసా వ్యవస్థలందరను అసాధారణతలను సమావేశమున కావ్యనింపబడిరి. మంత్రిగారు వారు 7 o'clock వ్యాసా ప్రస్తుతిపరమస్థితిని గురించి చర్చించుటకు సమావేశమైరి.

విషవస్థితి తప్పట

విషవస్థాన మెంతవరకు వేచియున్నను ఇంకను చేరలేదు. 8 గంటలు దాటెను. అప్పుడు అయిరిషు ప్రభుత్వము పట్టుకొని వార్తాపాఠులకు దొరికిరి. విషవస్థ ప్రత్యుత్తరము సమాధాన కరముగా నుండెను. ఇది విషవస్థితిని తప్పించెనని యొకమంత్రి బహిరంగముగా నుడివెను. తరువాత మంత్రి లందరు విచారము దక్కిన ముఖకాంతులతో గృహములకు జనిరి.

ఆలస్యమునకు కారణము

విరిషువారు ప్రత్యుత్తరమును పంపుటకు గాను గ్రీకుల గారు డెల్లియందలి కొల్లిన్సుగారితో టెంఫోనావ్యాసా సంప్రదింపుచుండెను. అందుచే సంత యలగవలయును.

బ్రిటిషు మంత్రిగారు వారు గ్రీకుల గారి ప్రత్యుత్తరమును గరి రాత్రి చర్చించిరి. తరువాత లాయజుల గారి గ్రీకుల కరిగిరి. అయిరిషు ప్రతిభలు డెల్లియన కరిగిరి. వీరు తిరిగి రా బోవువారును లండనునకు వచ్చెదరు. అప్పుడు తిరిగి రాయబారములు సాగింపబడును. గ్రీకుల గారి నొక విశేషమును ప్రస్తావనగా పరిశీలకు లభి వ్యవహారమును బట్టెనని దా నింకను నుడువకాల ని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

తాత్కాలిక ప్రభుత్వము

లండను, జూన్ 2:—తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు కొల్లిన్సు గారి యాజమాన్యమున నీ దినమున లండనునందు సమావేశమైరి.

విరిషు యెన్నికలందు కొయలిషునుపక్షములవారు 125 గురు అభ్యర్థులను నియోజించిరి. వీరిలో 59 మంది ప్రభాస్వామ్యవర్తులవారును 66 గురు సంధి యొడంబడికపక్షము వారును నుందురు. వీరిలో నల్లు రైదుగురు దప్ప మిగిలిన వారందరును డ్రాయిలు ఈరానునందు నభ్యర్థులుగా నున్న వారే. వీరుగాక నింక పది పండ్లెండుమంది స్వతంత్రముగా పోటీ జేయుదురు.

ఇంజనీయరులకు వివాదము

సమాధానము కుదురుట

లండను, జూన్ 2:—ఇంజనీరులకు పనివారలకును యజమానులకును సమాధానము కుదిరెను. రాబోవువారమునండియు పని సాగింపబడును. అప్పటిమేటకు ఇంజనీయరులకు యూనియనువారికి మాత్ర మిందుతో సంబంధము లేదు.

హైకోర్టువారు బాటమిగారిని జామీనుపై వదులుటకు నిరాకరించిరి.

కీ. శే. సర్ జె. డి. రిసుగారు

లండను జూన్ 2:—సర్. జె. డి. రిసుగారు మరణించిరి. వీరు నిన్న తృతీయముగా ఆరోగ్యముగా నుండిరి. నిన్న వీరు రెండుకొర వేసి మీడింగులందు పాల్గొనిరి. గ్లాస్టోయం వ్యాధికి నీవారి సమావేశమునందు పాల్గొనిటకుగాను ప్రయాణమై చతురవారముగా చార్లరుక్లీల్ల సమీపమున ఎక్స్ప్రెసు రైలుబండి నుండి క్రిందపడిరి. వీరు వైద్యులయందు మరణించిరి. పడినప్పుడు కల పగిలిపోయె నని యెంచుచున్నారు.

పరాసు విదేశాంగవిధానము

చేబరునందు సంచలనము

పారిసు, జూన్ 2:—పరాసు చేబరునందు విదేశాంగ విధానముపై చచ్చ జరిగాను. ప్రభుత్వమువారు కన్యామెడల నవలంబించుచున్న విధానమును గురించి కన్యామెడలను సోమల్లియును ప్రతిపక్షమువారిని నిలదీసిరి. అందువేనా ప్రతిపక్షము వీరిని తిరిగి ధిక్కరించిరి. రన్వారిషయము చర్చించునపుడు పాక్షికాభిమానములు మిన్నముట్టెను. అయ్యుండేమునందు కన్యామెడల సోమల్లియును ప్రభుత్వమువారివైకి ముష్టిభాతములజూపుచు దుమికిరి. ఇంతలో పరిచారకులునచ్చి వారి నాపకలనివచ్చెను. చేబరు అధ్యక్షులు వెట్టగల్గెను. అంతటితో సభ నాపివేయవలసివచ్చెను. ఆ సమయమున వెలుపల వెద్దతుపాను సాగుచుండెను.

చే బరువారు ప్రభుత్వమువారి విదేశాంగవిధానము నంగీకరించుచు తీర్మానము నామోదించిరి. ఇందులకు 484 అనుకూలముగాను 100 ప్రతికూలముగాను సమర్థుల నిచ్చిరి.

చేబరునందు విదేశాంగవిధానమును గురించి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పాయింట్లుగా రిట్లు తెలిపిరి బ్రిటిషు వారి యొకటి వ్యాపారము తగ్గుటకు యద్ధమేకరణము సంగ్రామసమయమున బ్రిటిషుపక్షములకు పోటీదార్లగు అధినివేశ పరిశ్రమ లభి వ్యవస్థించెను. సంగ్రామము తరువాత బ్రిటిషు వారు ఆర్థిక కష్టములందును, అపకృష్ట పద్ధతులందును కొన్ని పోరబాటుల కొచ్చిరి.

చైరా పరిస్థితులు

అధ్యక్షుని రాజీనామా

పుష్పేపుగారి ప్రయత్నములు

వెకింగ్ జూన్ 2:—పుష్పేపుగారు ప్రాత పార్లమెంటును తిరిగి సమావేశపరచు యత్నముచుండెను. ఈ ప్రాత పార్లమెంటు 1917 సం॥ న తొలగింపబడెను. పుష్పేపుగారి ఈ ప్రయత్నము మూలమున ప్రస్తుత ప్రభాస్వామ్యవ్యవస్థాదకు చుషి ఛాంగుగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. ప్రాత పార్లమెంటు కాలమున అధ్యక్షుడుగా నున్న లియాన్ హంగుగారు తిరిగి అధికారమునకు రావచ్చును. పుష్పేపుగారి టీవల జరిగిన పోరాటములకు చుషి ఛాంగుగారే కారణ మని నుడివెను.

పుష్పేపుగారు చాంగుట్యోలినుగారివైకి సేనల నడుపుచుండెను వస్త్రావ్యాసము వశపరచుకొనటకు పుష్పేపుగారు యత్నించుచున్నారు.

ఫాసిస్టల ఆందోళనము

రోము జూన్ 2:—మంత్రిగారు వారి దిగమున దేశమునందలి పరిస్థితులను చర్చించిరి. పాక్టాగారు బొలొనా యందలి పరిస్థితులను గురించి తెలుపుచు ప్రభుత్వమువారు జాగరూకతతో మెలగెదరనియు జాగ్రత్తము సంభవించినయెడల నణచివే నెదరనియు ప్రకటించెను. మంత్రిగారు వారు ప్రధానమంత్రియొక్క విధానము నామోదించిరి.

బోలోనాలోని ఫాసిస్టులు తమ నాయకుల యుత్తరువుల ననుసరించి ఆందోళనము జాపిరి.

ఇటీవల వయస్సు తక్కువయిన కారణముచే అపివేయబడిన 18 గురు సభ్యులలో 5 గురుకు చేబరునందు ప్రవేశింపననుచుండిరి. వీరికి ఇటీవల 80 వత్సరములు నిండుటయే దీనికి కారణము. మరియొక ప్రతినిధికి కొలది కాలములోనే 80 వత్సరములు నిండును. మిగిలిన 7 గురి యెన్నికలను కట్టజేయబడెను.

ఇంచీకేపు ప్రభు నిశ్చయము

లండను, జూన్ 2:—ఇంచీకేపు ప్రభువుగారు అమెరికానుండి తిరిగి వచ్చినతరువాత “డండి చాంబరు” వారు వారికి విందొంగిరి. ఆ సమయమున ప్రభువు గారు ప్రసంగించుచు “డండి”కిని భారతదేశమునకును చాల సంబంధముగలదని గొడ్డిను సంఘమున దాను గడించిన అనభవమును వినియోగించి భారత ఆర్థిక కష్టపరిహారములందు గొన్ని మార్పులను గావించబోవుచుంటి ననియు నుడివెను. ఈ ప్రయత్నములు సఫలములగునో కావో దైవాధీనము. భారతదేశమునకును, ప్రజలకును, వర్తకమునకును అభివృద్ధికరము లగు మార్పులను గావించు దృఢ నిశ్చయముతో జనుచుంటి నని వారు తెలిపిరి.

లాయడుజాగిగారి చర్య

డెల్లి ప్రభువు గారి ఖండము.

లండను, మే 30:—డెల్లి ప్రభువు గారు లండనునందు న్యసంపుమ లాయడుజాగిగారు స్వయముగా అన్ని ఫలితమును హాజరుటను ఖండించెను. ఆయన విదేశీయవహములను విదేశాంగశాఖవారికి నదిలివేయవలెను.

పరాసువారి విధానములందు ఆర్థికతలముముందు. జర్మనీ యెత్తినచ్చినయెడల ఆమెరికా ఇంగ్లండులు పరాసువారికి సహాయ మొనర్చెదమను యెడంబడియందు ఆమెరికావారు పాల్గొన నిరాకరించిరి. అట్టియెడ అంగ్లపరాసు యొడంబడిక యెట్లుండును? ఆమెరికావారు బాధ్యత వహించకుండగ నలవలను మాత్ర మిచ్చుటకు చాల సంతోషముతో నంగీ. రించెదరు.

జర్మనీ వ్యవహారములను అంగ్ల పరాసు దేశములమాత్రమే నడుపుచున్న వని వీరు నుడిపిరి. (సి లో ను ట్రైబ్యున్) “బల్లమైరు” నాకాయందలి పనివారందరును క్రిందికిరి. వీరు రెండు పక్షముల రెండు రాత్రులును భగ్నమైకను పట్టుకొని సముద్రమునందు తేలియుండిరి.

సార్వభౌమ జన్మదిన గౌరవ విరుదములు

లండను, జూన్ 2:—సార్వభౌమ జన్మదిన గౌరవ విరుదములలో నీక్రిందివారికి ప్రభు విరుదము లియబడెను. సర్ రాబర్టు వాడ్లను బార్నిక్ల్యు, సర్ జోసెఫ్ బెంజమిన్ రాబిన్సన్ సర్ విలియం వెస్ట్, సర్. సాన్యాయేలు జేముసారిగు, ఆర్మి బాల్లు విలియమ్స్ గు గార్లు లెఫ్టెనెంట్లు కలనల్. ఎల్. సి. యెం. యెస్. ఆమెరి, వెస్ట్ విల్సన్ గార్లకు ప్రీవీ కాన్సిలరుపదవు లీయబడెను. ఇంకను పదనైరుచుండికి బాహునెలు విరుదము లీయబడెను. అందు రాబర్టుజేముస్ బ్రాథ్ (మక్రెంట్లెలు బ్యాంకుఆఫ్ ఇండియా అధ్యక్షుడు) హిల్టన్ బ్రాండు హార్మన్లర్, హార్మన్లర్ సిఎడ్జి, సర్ బ్రెస్లి మాయిని హన్ గార్లుగూడ గలరు. సర్ లామింగ్ వర్రింగటను ఇవెన్ను గారికి జి. సి. బి. ఇ. విరుద మీయబడెను.

గౌ. కోనాల్లు చార్లెస్ లిండేగారికి సి. బి. విరుదమీయబడెను. కె. కల్. అల్ఫ్రెడ్ బ్లోక్, హెచ్. ఎ. బార్క్లరు, డిక్సన్ కె. సి; మార్టిన్ లో విలియము మిల్లు ఆర్. ఎస్. గార్డినరు, ఎర్నెస్టు మాంటాగూ హాగ్ మన్, రాబర్టు మెక్ కెకెను గార్లకు నైటు విరుద మీయబడెను. సర్. అక్లండు గొడ్డిను గారికి సి. ఎం. జి. విరుద మీయబడెను.

రబ్బరు పరిశ్రమ

బ్రిటిషు కలసరాప్తములందు రబ్బరు పరిశ్రమను గురించి విచారించుటకు 1922 సం॥ కలసరాప్తముల కార్యదర్శిచే సర్ జేముస్ స్టీవెన్సుగారి యాధిపత్యమున నొక సంఘము నియోజింపబడెను. వీరి నివేదికయందు డిల్లు గలదు. బ్రిటిషు కాల నిలయందు 1922 సం॥ నందు 400000 టన్నుల రబ్బరు తయారగును. అందు 300000 మాత్రము ఖర్చుగును. 110000 టన్నులు నిలచిపోవును. అందుచే అధికముగ పండించు ప్రదేశములందు అధికముగ పండింపకుండ నియమము తేర్చుపబడవలెను. ఇట్టి ప్రదేశములలోనికి సిలోను, ఈస్టిండియ, మలయా మొదలగునవి గూడ వచ్చును.

కలకత్తా ప్రశంస

లండను, మే 31:—రోనాల్డుషే ప్రభువు లండనునందు కలకత్తా కలబ్బువారి గొంగిరి విందునందొప్పును నువ్వనించుచు కలకత్తాయే కాశ్యాచరణయందు రాజధాని యని నుడివెను. ప్రతివత్సరమును ఢిల్లీనుండి ప్రాముఖ్యము కలకత్తాకు మారుచుండెను. బ్రిటిషు వాణిజ్యమునకు కలకత్తాయే ప్రధాన మగుటచే కలకత్తా కేత ప్రాముఖ్యము వచ్చెను.

రెంగాలు తన లోపమేమియు లేకుండగనే కొన్ని అసామాన్య ఆర్థికసీతుల నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. మర్చింట్లు తీని ట్రైబ్యునతో నెదుర్కొనిరి. అని ప్రభువుగారు డెల్లి.

సర్ ఓవెన వెలిప్పుగారు రాయలు మెయిలు స్త్రీము పాకెటుకంపెనీ సమావేశమునం దభ్యుత్తర వహించుచు కొన్ని దేశములు కొస్తా పన్నుల సభికముజేసి ఒకవిధముగా రక్షక శాస్త్రావధిధాన మవలంబించుచున్న వనియు బ్రిటిషువారి లెల్ల వ్యధును సముద్రస్వాతంత్ర్యమునకై కృషి కల్గుచుండె ననియు, బ్రిటిషువారు ఆర్థికతలములకొరకు తమ పరిస్థితులను తిరిగి విచారించు కొనవలసియుండు రనియు నుడివెను.

కాంగ్రెసు ఆదేశమునే యనుష్ఠింపుడు

దేశపాండిగారి యభిప్రాయములు.

ప్రస్తుతము బొంబయ నగరమునకు వెళ్లియున్న గంగాధర్ రావు దేశపాండిగారిని నవతీనను పత్రిక విలేజునుండికి యీ క్రిందివిధముగ సంభాషణ జరిగెను.

ప్ర॥ జెయిలులో మీరు ఆంగ్లేయుల నెట్లు కాపాడు కొంటిరి?

ఉ॥ బీజపూరు జెయిలులో నున్నంతకాలమును ఆంగ్లేయులు నుండి నన్ను ఎ వాడ జెయిలుకు మార్చినంత వాత బీజపూరుగా నాకు ఏమేమి యాహాపదార్థముల (వరియన్నము, పొలు, రొట్టె) నిచ్చుచుండినదియు జెయిలు అధికారులతో చెప్పితిని. 'విడిపూటకూలి యిల్లుకాదు' అను జవాబువచ్చెను. అందుకు టు నేనేమియు అడుగూడదని నిశ్చయించుకొంటిని. తరువాత సామాన్యులగు జెయిలు ఆహారమునే యిచ్చుచుండిరి ఆంగ్లేయుల చెడి గర్వహీనత వ్యాధి కలిగెను. 16 పౌనులు తగ్గితిరి. అప్పుటి నుండి ఆస్పత్రి నిర్ణయించిన ఆహారము ను చిరగ మూకుమాసములు నిచ్చిరి. మరల 8 పౌనుల బరువును సంపాదించుకొన నడిగితిరి.

మహాత్ముని దర్శనభాగ్యము

ప్ర॥ ఎ వాడ జెయిలులో మహాత్ముని సందర్శించు అవకాశము మీకు కలిగెనా?

ఉ॥ జెయిలులో మాకేమేమి సౌకర్యముల నొసంగుచుండినో కనుగొన వలెనని నూరింతుండెందు రాజకీయ నిర్బంధితులందరకు నొక్క ప్రదేశము వకు రావించెను మేమందామును కూడితిమి. ఆరుంపులో మహాత్ముడును ఉండెను మాకు మాత్రము నూపరంతుండెట్లు ప్రవర్తన నొనర్చుకలిగించెను. మాకేమి యిచ్చుచుండినదియు రిజిస్టరులోనుండి నందున ఆతని కన్నీయు తెలిసినివిషయములే కని మేముజవాబు చెప్పితిమి. ఆతని ప్రశ్న లనవరముగ నుండెను.

అందువలన, ఏప్రిలు 21 వతేదీనాడు మహాత్ముని ముప్పావుంటుంటు కాము దర్శించుభాగ్యము వాటలభించెను. మరియొక పర్యాయము నన్ను ఆస్పత్రికి తీసికొని వెళ్లుచుండినపుడు గాంధీమహాత్ముని దూరముండి మామట త్రట్టసిం చెను. నన్ను విడుదల చేయు నుండిన పుడు మహాత్ముని మాడ వలెనను నాకొరకు నూరింతుండెట్లు నెలపగా, ఆతడు నిరాకరించెను నేనును తుర్మితో నేమియు మాట్లాడననియు, కేవలము నా 'జానము' లాచరించి తృప్తిపడుదుననియు నమ్మకము బడితిరికాని, జెయిలు నిబంధన లందులకు సచ్చుతింపవు!!

ప్ర॥ అప్పుడు గాంధీమహాత్ముని యాంగ్లేయ మెట్లుండెను?
ఉ॥ నేను మహాత్ముని యడగిపుడు, మలబద్ధములన బాధపడుచుండెని ఆ న చెప్పెను. మొదట ఆముదము తీసి కొనివలచెను-ఎవీమాను సరేచేయగా, దాని ను ప యోగించ రిశ్చయించుకొనెను. వైశ్యకోశము చెడియుండు నని నేను తలంపను.

ప్ర॥ శంకలాల విషయ మేమైన తెలియునా!
ఉ॥ ఆతనిని కూడ అది-మే కలసికొంటిని. ఆతడుతూనికలో 500 ని వింటిరి. ముఖము నీరసముగ కన్పించెను. కాని సంతోషముగ నుండెను.

ప్ర॥ భావికాగ్రక్రమమేమి? మీరేమి చేయవలెచితిరి?
ఉ॥ నాకేమియు క్రొత్త కార్యక్రమము లేదు. మునుపటి పనినే యింకను, ఉత్సాహముతో నిర్వహింపవలసియున్నది అంతికు క్రొత్తవిధాన మేముండును!!

శాసనసభలు

ప్ర॥ నిరాకరణావలంబులు శాసనసభలలో టప్పు వెయ్యక్రమ వాదమును గూర్చి మీ యభిప్రాయ మేమి?

ఉ॥ శాసనసభలకు వెళ్లుట ధర్మమును గాదు, యుక్తమునుగాదు. ప్రభుత్వమువారు మనకావల యైనను లోబడలేదు. నిష్పాధికారమును తగ్గతేను. అట్లుండ మన కార్యక్రమములందు స్వేచ్ఛల నేల చేయవలెను? మన కార్యక్రమములలోని యన్ని విషయములలోను శాసనసభ బహిష్కారము ఎత్తున జయము గాంచినది. మనమాజయము నేల పాడుచేయవలెను?

దాను, నెహ్రూ, లాలాజీ మున్నగు నాయకులు మరల మనతో కూడ చేరినప్పు డన్ని విషయములను ససాకల్యముగ నాలోచింప వచ్చును

కాని నేడు పత్రికలలో జరుగుచున్న వ్యాఖ్యానములు దేశాభ్యుదయమును పెంపొందించుటకై కావు. కాబట్టి యిప్పుటికైనను అవిశదృశ్యములైన మంఃది

ప్ర॥ అయితే మహారాష్ట్రములోని రెండు పక్షములకును రాజీ పడకపోయినవో, మీరు ఆ యుగపురకును ఏమి సలహా నొసంగుదురు?

ఉ॥ క్రొత్తి ఎన్నికల కింకను సంశ్లేష్ణము- సంశ్లేష్ణము గ-వ్యర్థికలదు. ప్రభుత్వమువా రిట్లుపడినవో. వానిని తిరువాత ఒక సంశ్లేష్ణమునకు నాపి గుండుచున్నాను. కనుక యిప్పుటి నుండి ఆ విషయమైర్పించి కాలము, శక్తి, స్పృహజేయుటకన్న, కార్యకానినిర్మాణ కార్యక్రమమును నాగింతుట ధర్మముగ నుండును క్రొత్తయన్నికలలోపు, ప్రభుత్వమువారు రాజకీయతను తల పడచున్నాను. భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుటకు క్రొత్తకాగణము లేమియు నుండవు. గాంధీ మహాత్ముని విముక్తి వడయుటకు మార్గముల నశ్వేషింతురు మన ముఖ్య కర్తవ్యము గాని శాసనసభలను ప్రవేశింపవలెనా, కలదా యన నది యొక విషయమే కాదు.

ప్ర॥ నిరాకరణావలంబులు శాసనసభలలో ప్రవేశించిన ఫలిత మేమిధముగ నుండు నని మీరు తలంచెదరు?

ఉ॥ శాసన సభలందు ప్రవేశించుటవలన, దేశమున కంతటికిని ప రా భ వ ము గ లు గు ట య గు న ని చెప్పి యుం టి ని. నా రాష్ట్ర ము నందు విశ్రాంతి చెందియున్న బ్రాహ్మణ-బ్రాహ్మణేతర సనస్కృత మగల కలయె తును. శాసనసభలలో నుత్సాహము జూపమొనరిడిన దేశాభివృద్ధికార్యము లడుగఁటును. ప్రజానాయకులు శాసనసభలలో కూర్చుండినవో, శాసనసభలంఘనమును ప్రాంభించిన, ఆయుధ్యమునకు విలువ తగ్గును.

మహాత్మునికి విముక్తి మగుట యెట్లు?

ప్ర॥ మహాత్ముని వెట్లు విడుదల చేయుదురని మీ యభిప్రాయము?

ఉ॥ ఆది మన ప్రహత్నములవై నాధారపడియుండును. ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని దయదలచి విడుదల చేసి నేను తలంపను. అట్లువిడుదలవలెననియు నా యభిప్రాయముగాదు. కద్దరే ఆతనిని శీఘ్రము-విడుదల చేయవలదు. ఆతని విముక్తికే పనిచేయుట నా పవిత్ర ధర్మమని నేను తలఁతును.

ప్ర॥ మీరు లేనపుడు, మీ రాష్ట్రమున కిద్దరవని యెట్లు సాగెను?

ఉ॥ నారాష్ట్ర మెట్లుండెనని గాని ఎట్లుండవలసని గాని నేను చెప్పజాలను. కాని వారుచేసినది కొద్దియేమైన, ఉత్సాహము, విశ్వాసము, లిగి చేసిరి. నా వెండి మాజీలిగారికూడ జెయిలుకు ప ప ముండిన విషయమును ఆలోచించిన, అచ్చట జరిగినపని తృప్తికర మని చెప్పవచ్చును.

ప్ర॥ బొంబయ విద్యార్థులకోసము గతసంవత్సరముంతయు మీరు కృషిచేసి యుంటిరి. వారికై ఈసంవత్సర మేమిసందేశము నొసంగ దలచితిరి?

ఉ॥ దినమున కొక సందేశ ముండజాలదు. విద్యార్థులందరు కద్దరను ధరింపవలె ననియు, జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులుగ చేరవలె ననియు నా యభిప్రాయము.

నిరాస చెందగూడదు

ప్ర॥ ప్రజలకు మీ రింకేమే చెప్పదలచితిరా?

ఉ॥ నేనురెండు సంవత్సరములు ప్రచారము చేశితిని ఆరమాసములు విశ్రాంతి పుచ్చుకొంటిని. నా యనుభవమునుబట్టి, మన యాద్యమును వివిధమునను అపరయము గాంచలేదని చెప్పవలదు. దేశమునకై కష్టముల ననుభవించుచున్నవారి కేలాటి నిరుత్సాహమును కలుగ లేదని నేను చెప్పవలదు. వారు వా కనుననుము జెయిలులోలగాని, వెలుపలగాని, కన్పించుచుండు. కష్టము గలిగినది పరిశీలించువారుగాని, నిరాస చెందినవారుకాని నాకొక్కరును కన్పింపలేదు అందులకు మారుగ వారు ద్విరణీకృత్యోత్సాహముతో నున్నారు. కనుక ప్రాతకార్యక్రమమునే ఆత్మ్యుత్సాహముతో నిర్వహింపవలె ననుటయే నాతంపు. దేశము బాగుగపడుట కదియే మార్గము.

వంశముదాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెన్స్

సిమా, జూకో లి: - సెప్టెంబరు మాసములో నిరుడు జరిగిన లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెన్స్ అదనపు గ్రాంటు ను ప్రెస్టిమెంటరీ (గ్రాంటు) చర్చించు చుండ స్టాప్ సెక్షన్ బోరుపని బాధలేదని కొందరు సభ్యులు ఆక్షేపించిరి. ఈ విషయమును పరిశీలించుట కొక సంఘమును ఏర్పాటు చేసెదనని హోము మెంబరు వాదనయు చేసి యుండెను. అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుట గానై సంఘమువారు నిష్పాక్షియు (ప్రెస్టిమెంటరీ లేదా యను విషయమును కనుగొనెద మంఃరి. లోపము లున్న సకరించుటకు మార్గమును జూపుటకును కమిటీవారు నూచించెదవరి. ఒక సుము మేర్పరప బడినది అధ్యక్షులు:—రీ. శెంకెట్ షీ జీ జీ భాయి. ఇతర సభ్యులు:—సామల్, నెన్ను, కోటిలింగం, రుగాచారి, పి.హాని, టూకికోగార్లు. వీరు ప్రాంధ నివేది:యును (ప్రిమిమెంటరీ సుమర్సింగ్రి. తమకు ఇంత వరకు నిష్పాక్షియుగ జే లేదనుటకు దృష్టాంతములు గనుపించలేదనిరి. మాకు నెలలకరకు అదేపనిగ నుండు కార్యదర్శిని (హోల్డెయ్లు, నియమింపవలెననిరి.

బోర్డువారు చేసిన పక్షాధిపతియును ఇండియా గజెటులో ప్రకటి పవలయు ననిరి.

ఆంధ్రప్రచారిణీగంధనిలయం,రాజమహేంద్రవరం.

శివపురాణము

జ్ఞానసంహిత — ప్రథమసంపుటయు.

దేశభక్తులు కొనియాడఁ దగినది. దేశభాషాధారములు మెచ్చుకొందగినది. శివభక్తులు శాసాహింపఁదగినది (ప్రాచీన వారికతా జ్ఞానమునకు ముఖ్య సాధనమైంది. బాలికా బాలకులకుఁగూడ సుబోధకముగు నులభవచనశైలిచే శోభిల్లుచున్నది. ఇది బోధితిర్దింగ (పాదు భగము, పాస్త్రీపరిణామము, కుమార జననము, తాంకామర సంహారము, శివపూజాఫలము, వినాయక చరిత్రము, మొదలగు ననేక పుణ్యకథలచే విరాజిల్లుచున్నది. ఇవివదినాలుగువేల శ్లోకములును, అటు సహితముల యా శివపురాణము నీతత్సరములో ఆఱుంపుట ములుగ రెండేసి మాసముల కొకటిచొప్పున (ఒకటియెంచున్నాము. నెలదినములలో నీ ప్రథమసంపుటము వెలువడుచున్నది. ప్రతిసంపుటమును ఇందు చందావారులగు వారలకు పోస్టేజీగాక రు 1-0-0 ఇతరులకు పోస్టేజీగాక రు 1-8-0 క్రొత్త చందావారులగువారు 0-8-0 లు ప్రవేశమును చల్లించవలెను.

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి

అధ్యక్షులగు.

కుష్టురంగనివాణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టురంగనివాణి కావన అనుమానముతో వ్యాస రాయల కృష్ణదేవరాయకొరకు? కేసు 18 సం॥గ ముల నుంచీయు నాస్పేహితులు కొందరు 5, 6 సం॥గ ముల నుంచీయు, కష్టము పుష్కలములేని చచ్చు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురంగనివాణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.

4. వెంటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణజిల్లా అస్థానక కుష్టురంగనివాణి, కుదుర్పుటలో దీనినిమించి దివ్యావధము లేదు గణము లేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురంగనివాణి ఘనవిని మాకు కుష్టురంగనివాణి కులు బహులదేయచ్చుని బాగ్రత. ఒకసెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుమందు డిబ్బా రు 6-0-0

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

(8888-878) శాస్త్రమేటసోడ్లు (గోగాకరి జిల్లా)

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహారి కస్తూరిమాత్రముచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిత్వప్రకరముగ నున్నది.
2. కె. విశ్వాన కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్కెబజారువీధి రంగూను, బర్హా.
లోకామయహారి కస్తూరిమాత్రము జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాచుచేయును.
250-300 మాత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము సమృద్ధివధము.
మెదడు దుర్బలము, మోపు, తలనడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, శాంతిహీనత, గల్గము, మూలరోగము, స్వప్నదలనము, శీఘ్రదలనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుభ్రకత్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప పరప్రసాదము. 20 దినముల కేవలముగల బుద్ధి 1 కి రు 1-0-0.

ముఖ్యమనింపు:—మా కారాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగుకారులచే మద్రాసు, నెం॥81 రెండుకట్టిసిధిలో మా ప్రాంచిని కొనియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కొరడము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు ప్రాంచినుండి కంకురడ.

(01-594) పాశ్యపు వెంకటాచల కంఠితులు శ్రీశారాధువ వైద్యశాల మైసూరు.

'పత్రిక': సర్ విలియం విన్సెంటు దూషణము.

[వైశిష్టిక క్రింద ఆచార్యులవారు పత్రిక ప్రధాన వ్యాసము నీక్రింది విధమున వ్రాయుచున్నది.]

సర్ విలియం విన్సెంటు భారత ప్రభుత్వమునకు హోము మెంబరుగ నుండి ఉన్నత బాధ్యతాయుత స్థానమును వహించి యున్నాడు. హార్టిక (పభువు క్రిందను, మెప్పుభర్త ప్రభువు క్రిందను, రీడింగు ప్రభువు క్రిందను భాగతి ప్రభుత్వపాలనమును జనువునుండిన వాయనయే. ఇంగ్లాడు నుండిచ్చిన యీ మహాపభువులకు ఆయనయే మార్గదర్శకుడు గను, భగ్యప్రకృత్య, మిత్రుడుగ నుండెను. వాగలచేత ననేక పనుల జేయించున నాని అంగవలన వచ్చు గౌరవముగాని ఆగౌరవముగాని ఆప్రభువులది గాక యెక్కువ విన్సెంటుగారికి చెంది యున్నది. అట్టి మహావిఖ్యాతపురుషుడు, బాధ్యతాయుతస్థానమును వహించి పత్రికతో సంబంధము గలవారలను కడు దూషించెనని నమ్మెదరా?

ఆంధ్రప్రభువుగ నియ్యిరి:—సర్ విలియంగారు మద్రాసు కాసన విచారణసంఘములో సభ్యులగా నొకరిని పాఠకులకు దెలియను. ఆయనకాశమును గైకొని ఆయన పత్రికను మిగుల నవార్తముగ దూషించెను. మూడు నాలుగోపాక్రిందనే ఒక మిత్రుడు వరియొక రాష్ట్రవాసుడు, ఢిల్లీ కాసనసభ సభ్యుడు, మద్రాసు కాసన విచారణసంఘములో సభ్యుడు మారాఠాలయ మునకు వచ్చి హోము మెంబరునకు పత్రికపై అంతర్ద్రబల విరోధము యని ఆశ్చర్యముగ నున్న దయ్యెను. ఆ విచారణసంఘము సమావేశమైనపుడెల్ల సర్ విలియం పత్రికను అవమానపరచి నీచ భావముతో జూడనిదెప్పడను లేదని ఆయన చెప్పెను. కమిటీ కార్యక్రమములో ప్రతివిషయమునకు ఆయన 'పత్రిక'పై దెప్పి తీయుచుండెను. అంతయును మనస్సులో పట్టుకొనబాలి, సాక్షిగవచ్చిన కే. సి. రాయ అనువారిని, 'పత్రిక' అనేక సారులు కాష్టిగ మహారాజును డబ్బులాగవలెనని భయపెట్టియుండలేదా యనినూడ నడిగెను. ఆ విచారణయొక్క రిపోర్టు అధికారులచే ప్రకటింపబడెను. దానినుండి యీక్రిందిభాగమును ముద్రించెదను:

ప్ర:—కొన్ని వార్తాపత్రికలు భారత సంస్థానాధీశులకు దూషించి యగౌరవపరుమఱుటల మీకు దెలియదా?

ఉ:—నాకు దెలియదు. ఒక్కపత్రికయైన అటుల జేసినటుల నాకు దెలియదు.

ప్ర: ఆచార్యులవారు పత్రిక మాడుదు. రెండుమాడుసార్ల కక్కునగ కాష్టిగరుదర్బారును డబ్బులాగవలెనని భయపెట్టి యగౌరవపరచెను.

ఉ: భారత సంస్థానాధీశుని దూషింప ప్రయత్నించిన విషయమొక్కటి యైనను నాకు తెలియదు.

కే. సి. రాయగారు తన కేమియు దెలియదని ప్రత్యుత్తర మీయక తప్పినయ్యెను. బాగా జబాబు గట్టిగ నిచ్చియుండె వలసివడి. పత్రికను బాగా తెలిసియుండుటచే ఆశోహి విషయ మును తేనని బాగుగ నిర్ధారణ జేసి, అట్టి ప్రశ్న వేసినందులకు గట్టి బాపమును జూపి యుండవలసివడి.

కాష్టిగరు మహారాజును దూషించెద మని భయపెట్టి డబ్బు లాగుటయ! దుర్మార్గులను దొంగలును మాత్రము యితరులను భయపెట్టి దుష్టమార్గముల డబ్బును లాగెదరు. మహారాజు డబ్బు ఒక రూపాయైన ముట్టలేదు గదా, పత్రికా కన్య వస్త్రాపకులు ఆయనను విధిభూర్వకముగ సునర్థింపుటవలన పెదమీద కత్తిపెట్టుకొనినట్లయ్యెను. కొది మాసములక్రిందనే మేమిపత్రికలో మహారాజునకు పత్రిక జేసిన నేతయూ, యిందువలన ఆయనకు ఉచితస్థాన మెటుల పునః ప్రకృష్టిమైనదియై దెల్పియుంటిమి. ఆవ్యాసమును అంగ్లహైందవపత్రికలు తన పత్రికలలో ప్రమరించి యుండవచ్చును. దానిని సర్ విలియం విన్సెంటుగారు 'పత్రిక'పాఠకు లగుటచే చదివియుండవచ్చును. ఆవ్యాసములో యీ పత్రిక మహారాజు నకు జేసిన మేలు ఉచితముగ జేయబడెననియు, అందులకు బహుమానముగ మహారాజులంగారు కాష్టిగరు కాలవనైన బహుకరించి యుండలేదనియు మేము స్పష్టముగ నొక్క నిర్ధారణ జేసియుంటిమి.

సర్ విలియంగారు తమద్ద శోక ప్రబలిదర్శన మున్న గాని యిట్టిహూషణము 'పత్రిక'పై మోపరని యూహింప వచ్చును. అట్టి ఆయనదర్శనమైన గలదా? ఉన్నచో దానిని పత్రికలలో ప్రమరించెదరా? పత్రిక నగౌరవపరచి దూషించు

టకు ముందు వారు 'పత్రిక'కు గాని, మహారాజులంగారికి గాని వ్రాసి, పత్రిక యే పుష్పదై నను మహారాజును డబ్బు యాయవలసివడిగా భయపెట్టుచు పత్రికలో వ్రాసెనా యని ఒకాంచి యుండవలసివడి. ఆయన అటులజేసి ప్రయత్నించి యుండలేదు. ఆయనకు అధికార ప్రతిష్టయు మాకు, నుండుటచే, యీ పత్రిక యావజ్ఞాతి మునుయే మియు జేయ జాల దని దెలియును. గౌరవచారిత్రములను నాశము జేయ దలపెట్టిన ఆ పత్రికకు వ్యాయస్థానములలో గూడ వ్యాయము జరుగదని ఆయనకు దెలిసి యుండుటచే, ఆయనజేసిన పని ఆయనకు యేమాత్రమును తగినదిగాదు.

సరు విలియంగారు యటుల దూషించి నందులకై చర్య దీసికొనవచ్చు నేమో యని విచారింపగా భిన్నాభిప్రాయములు నెదలెను. అట్టితర మేము ఆయనకు లాయరుగ్యారా నొకలేఖ ప.పి ఆయన యనిన మాటలకు విచారము జూపి యీమాపణగారి గౌరవముగ ఉపసంహరించుకొనవలసినదిగా కోరుట కుద్దేంచి తివి. ఆయన అటుల జేయుచున్నచో ఆ లాయరు తేఖసు యీ పత్రికలో ప్రకటించి నిప్పక్షపాతు లగు భారతీయులను, యూరోపియులను ఆయనయొక్క చర్యను విమర్శింప జదిలి వేసెదము.

తేఖసుచో మంచిదని సలహా నిచ్చినచో కాపెయిహియచ్చే చేసినటుల 'పత్రిక'జేయును. కాపెయిహియచ్చేయనువారిని, సంయుక్త రాష్ట్రముల రెట్టి నెంట్లు గవర్నరు సర్ ఏ. కార్లిస్టు మిగుల నగౌరవపరచి యుండెను. ఆయనవై చర్య దీసికొనలేకపోయెను. అప్పుడు ఆయన బొంబాయికి వెళ్లి ఇంగ్లాడునకు వెళ్లుచున్న ఆస్తిగూడవలూ దూరదాగునటుల జేసి పగవీర్చుకొనెను. ఈచిత్రకథను యింకొకసారి వ్రాసెదము.

దత్తమండల యోమనివారక సంఘము

మొన్న వికాఖపట్నంలో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్య నిర్వాహక సంఘమువారు చేసిన తీర్మానములు ప్రమరించుటలో దత్తమండల యోమ నివారక సంఘములో గూడూరి రామచంద్ర రావుగారిని గూడ సభ్యులుగ చేసినట్లు ప్రమరింపబడినది. ఆయన ఆసంఘములో పనిచేయుటకు వీలుజేసెదనుడ అపదవికి రాజీనామా (వాసి రాష్ట్ర) గంభు సమావేశము ముగియక మునుపే ఆసంఘాధ్యక్షులచేతి కిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ విషయము ప్రమరిము గాకపోవుట బీరబాటు అయియుండ గలదును.

గుడివాడ, } సుంద్ర వెంకయ్య.
81-5-22.

కావలెను (143)

శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలకు మంజూరీపట్టణము. ఒక మంచి సంస్కృత వ్యాకరణ పండితులు భాష్యాతము చదివి శాంతి చేసికొనినవారై యుండవలెను. వేతనము రు 40 లు మొదలు రు 50 లు వరకు.

మతియు

ఒక మంచి మెకానిక్ ఎంజినీయరు కావలెను. ఉత్తమశరతులు తీసుకొన సమర్థులై యుండవలెను. సామర్థ్యమునుబట్టి వేతనము నిర్ణయింపబడును.

వేమూరి రామచంద్రరావు
కార్యదర్శి, పాలకసంఘము

దీనబంధు.

వారపత్రిక చందారు. 3-0-0.

ఇంజేను ప్రమరింపబడును?

ఈశ్వరప్రార్థనలు, మహాభక్తుల వాక్యార్థములు, నీతిని బోధించు కథలు, మహానీయుల చరిత్రలు, సంఘము బాగుపడుట కనువగు విషయములు, విద్యా విషయములు, దీనజనుల మేరలు, వాటినిబోధయత్నములు, వ్యవసాయక పారిశ్రామిక పరపతి సంఘాద్యుల విషయములు, మానవుడు నడువలసిన విధులు, మతవిషయములు, ప్రపంచవిధవార్తలు, ప్రాథమికపాఠశాల యుపాధ్యాయుల ఆవస్థలు వాటినిబారణ ప్రయత్నములు, కార్మికుల కేహభివృద్ధివిషయములు, లోకలోభోద్ధులు, మ్యూసికల్ సంఘముల సమస్యలు వాటినిబాగుకై నూతనము; అహింసాధర్మవిషయములు, పార్లమెంటు, భారతకాసన కళల చరిత్రాంశములు — తీర్మానములు. ఇవియే? ఇంకవివిధ విషయములు ప్రమరింపబడుచుండును. మాదిగపత్రిక ఉచితము.

వలయువారు:— మేనేజరు,
"దీనబంధు" ఆఫీసు, మచిలీపట్నం.

విస్కల్ కమిషన్
మరల ఒకటవతేదిన సమావేశమయెను. ఒక నెల క్రితమ వారు విచారణను గల్పి పోవుటకు పూర్వము నిశ్చయించుకొన్న తీర్మానపు చిత్తునకల్లను సభ్యులకిచ్చిరి. చిత్తు నివేదికమును జదవుటకు సభ్యులకు కొంతకాలము పట్టును. కొన్నిపర్యాయములు సమావేశములు జరుగును. కమిషనరులు కడపటిసారి తీర్మానించిన ప్రకారము నివేదికమును వీరు ఆలంబించెదరు.

వాతావరణ నితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 5-వ సోమవారము.

జిల్లా ముఖ్య కార్యములు	జూలై 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	జూలై 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	జూలై 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదినండి వర్షము	జూలై 1 తేదినండి వర్షము
విజ్ఞానియ సా ట్	79.4	71.2	1.10	2.92	...
పోర్టు జేరు	83.0	77.3	0.01	0.89	2.84
స్టీపురు స్టీపురు	...	...	...	...	...
దేవుండు స్టీపురు	81.4	73.3	3.25	4.34	1.30
సాగారు స్టీపురు	86.2	80.0	...	11.71	10.46
గోపాలపురి	83.1	79.1	0.14	2.73	2.04
కోరాపుట్	83.2	71.3	...	2.01	1.15
వికాఖపట్నము	93.9	83.9	...	0.68	0.03
కాకినాడ	101.6	73.1	...	0.60	0.23
మచిలీపట్నము	105.4	83.2	...	0.14	0.10
గుంటూరు	103.6	82.6	...	0.16	0.60
నెల్లూరు	98.9	81.5	...	0.79	0.64
మద్రాసు	101.2	77.6	0.05	1.15	0.75
కడపూరు	100.6	81.2	0.01	0.05	0.12
నాగపట్నము	99.0	79.2	...	1.20	1.03
పాంబర్	92.2	80.9	...	0	0.05
ట్రెంకోమలీ	95.6	78.7	...	0	...
కోళంబో	87.7	80.1	0.31	14.7	0.37
తిరువేంగళము	84.1	76.8	0.16	1.43	1.24
కోచ్చిక్	86.4	75.0	0.23	1.99	2.06
కాలికట్టు	85.0	75.7	1.02	2.55	1.50
మంగళూరు	81.0	75.2	0.60	5.57	1.23
మెదకాళ	71.6	62.6	0.35	2.34	0.01
కార్ నార్	85.8	78.0	1.20	3.69	1.05
రత్నగిరి	88.6	80.7	...	3.69	...
బొంబాయి	91.4	82.6	...	3.94	2.53
వైకావాడ	95.5	78.7	...	0.05	0.56
రైచూరు	92.8	...	...	0.28	0.25
అనంతపురము	93.3	73.1	0.15	1.2	0.53
బళ్లారి	97.1	73.7	0.07	0.07	0.34
కర్నూలు	93.4	80.1	...	0	0.30
కడప	100.6	80	...	0.35	0.15
హన్మస్	82.2	66.9	...	0	0.61
తెంగుళూరు	86.1	67.6	...	0.85	0.03
కోడైకనల్	87.6	73.6	...	0.48	0.41
ఉదకమండలము	67.9	54.2	...	0.10	0.37
కోయంబట్టూరు	92.3	71.9	...	0	0.27
యెలూరు	96.2	80.4	...	2.33	1.31
నెలము	94.5	74.2	...	1.94	1.27
తిరుమనాపల్లి	100.3	78.7	...	0.24	0.06
వరుక్కోటై	99.0	75.2	0.01	0.31	0.4
మధుం	100.7	79.8	...	0	0.39
తిరువల్వేరి	...	...	...	0	0.19

కట్టాటకము, నెల్లూరు, దక్షిణము ప్రాంతము లందు మబ్బులు స్వల్పము. మిగిలిన ప్రదేశములందెక్కువగా మదిగ గలవు. మొనూరు బొంబాయిలందు ఆర్ద్రోమాములుగ నుండెను. పశ్చిమతీరము హైదరాబాదులందు అధికము. మిగిలిన ప్రదేశము లందు తక్కువ. సర్కారులు హైదరాబాదు, బొంబాయిలందు వేడిమి హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున కొద్దిగా మిగిలిన ప్రదేశము లందు మార్పులేవు. వాతావరణముగండు మార్పులేవు. వల బారు కొంతకాలములందు వర్షములు కురియును.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.
వాతావరణ. కాన్డ్రాజుడు

తిరుచనాపల్లి వార్తలు.

ఫ్యాక్టరీ చట్టము

తిరుచనాపల్లి, జూన్ 2:— ఆమెండుమెంటు ఆర్టు (సవరణచట్టము) ప్రకారము ఏ ప్రతిష్ఠాపనలైనను 10 మంది గాని అంతకంటె ఎక్కువమంది గాని నియమించి ఆ కార్యా లును పనులతో బంధించినను లేదన్నను దానిని ఫ్యాక్టరీ యని పిలుచుటకు ఫ్యాక్టరీ ప్రభుత్వమువాటికి అధికారము గలదు. పరిశ్రాంతి కారులకు ఈ సవరణ చట్టమువలన ఎక్కువ పనిగల్గినని ఇండియా గవర్న మెంటువారు భయపడి ప్రాంత మును తోయిచేసిరి అధికారిత్వా జల్లా మేజిస్ట్రేటులు యథా ప్రకారము అధికారమునును. ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు ఇండి యాలో సాఫ్టుమైనంతవరకు భారతీయులనే 'డ్రైవర్స్' రిమూవ్ మెంటు' చేయవలెను. అనగా ఒకేమారు తిన్న ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరుగ నియమించవలెను. పోయిన కానసభలో బోయిలర్ ఇన్స్పెక్టరు కాబట్టి ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు కాబట్టి కలిపి వేయవలెనని నూనింగ్రి (అమల్ మేజిస్ట్రేట్) ఈ యుద్ధయులును చాలవరకు సమాకాశముగ పరిశీలన ఎంతయు లాభకరముగ నుండగలదనుచు బోయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులుగూడ ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరుల పనిగూడ తమ పనికి అడ్డురాకుండ చేయుట కధికారిచ్చిన బాధ్యతని ఇండియా గవర్న మెంటువారి యభి ప్రాయము కాని సవరణకు ధంగము కలుగును. బోయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులు తాము ఫ్యాక్టరీలను జూడబోవుటకు ముందు తెలియ చేయవలెను. ఇన్స్పెక్టరులు వచ్చి జూచు ప్రదేశములందు పని మానవలయును. ఫ్యాక్టరీ పనిచేయు సమయమున జూడవలెను. తమకు పరిశీలించుటలన లాభమున్నదని తోచిన యెడల ఆకస్మికముగ తమకు పేక్షల చేయవచ్చును. కాన ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులను, బోయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులను కలవ రాదని ఇండియా గవర్న మెంటువారి యభిప్రాయము. ఆకస్మిక పరిశీలనకు అనకాళము లేనివో కలపగూడదు. ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక స్థలములందు ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయు స్త్రీలును, పిల్లలను ఆరోగ్యమును గాపాడుటకు ఇన్స్పెక్టరుల అధికారమును వైద్యకాశ్రమము తెలిసిన స్త్రీలను నియమించి ఇవ్వటకు ప్రభుత్వములు జరుగవలెనని. వీలైనచో సదా రాత్రింబవట ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయువారి ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు వైద్యాధికారులను ఫ్యాక్టరీ ప్రయత్నమువారు నియమించవలెను.

ఫ్యాక్టరీలను పరిశీలించు సిబ్బంది

మదరాసు ప్రభుత్వవారికి ఏర్పాటు చేసిరి:—

చీఫ్ ఇన్స్పెక్టరు జీతము 700-80-1000 వదరాసు చెం గల్లులో, ఇల్లూరులో అధికారులు. పరిపాలనా పనిని జూచుచు పరిశీలన 'చెకింగు' చేయను. అనగా తన తాజేదారులు చేసిన పనిని సరిజూచును. మిగిలిన రాజధాని ఇల్లు విభజించబడును.

నార్తరక్టరీ:— ఇంజనీరు, నికాబట్టెను, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు. ప్రధాన కార్యాలయము, చెజనాడ.

సెంట్రలు కర్మి:— అనంతపురం, ధర్మపురి, కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు, ఉత్తరాంధ్రా, నేలం, కడిపాంధ్రా, తంజావూర్, ప్రధాన కార్యాలయము, మదరాసు.

గవర్నమెంటు:— తిరుచేపల్లి, కామరాజుపురం, మధుర, తిరుచనాపల్లి, కొణింపల్లె, నీలగిరి, నులదా, దక్షిణ కనడా, ప్రధాన కార్యాలయము, తిరుచనాపల్లి.

క్రొత్త అడిమవల్లి ఇన్స్పెక్టరుకు 400-50-700 జీతము. ఇది సెంట్రలు పోలీసులకు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు 250-25-250 జీతము. ఫ్యాక్టరీ చీఫ్ ఇన్స్పెక్టరుకు సెలక్షన్ అసిస్టెంటుగ నుండును.

ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులకు, బోయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులకు కలుపుట నుండునమగాదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యభి ప్రాయము. ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయు ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు గవర్న మెంటు ప్రత్యేకకాబు కలగొల్పటం అవసరమని మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము.

ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు క్యానిటరీ కమిషనరులతో గలసి ఆరోగ్య విషయములను కనుగొనుట కర్తవ్యము. వైద్యము తెలిసిన స్త్రీలు ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయు స్త్రీలకు యింట్లోను పిల్లల యెక్కుయు ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు అవసరములేను. ఇది వరకే వీరి విషయములై జాగ్రత్త చేసుకొనబడుచున్నది. లేదీ డాక్టరులు తోరకుట దుర్లభముగ నుండుట ఇండికా కారణము. ఇంతకు ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయు స్త్రీలు, పిల్లల సంఖ్య అతి స్వల్పము. అట్టి సమయమున వీరికే ఇంత ఖచ్చితమైన లేదీ డాక్టరుల నియమించుట యంతిరముగాదు.

ప్రభుత్వ కళాశాలలు.

కెల్లను కమిటీలు.

ఈ రాజధానియందలి ప్రభుత్వ కళాశాలలందు విద్యార్థులను జేర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు కెల్లను కమిటీలను నియమించినారు. ఈ కమిటీ సభ్యులు విద్యార్థుల దరఖాస్తులను పరిశీలించి కళాశాలలందు చేర్చుకొనుటకు అర్హులైన విద్యార్థులను నిర్ణయించెదరు. కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ఆ కళాశాల కెల్లను కమిటీకి అధ్యక్షులుగ నుండుదురు. ఇతర సభ్యులు మూడు సంవత్సరములు ఈ కమిటీ సభ్యులుగ పనిచేయుచుండురు. కెల్లను కమిటీవారి నిర్ణయము ద్వితీకరముగ లేకున్న పక్షపు ఇన్స్పెక్టరు డైరెక్టరు గారికి అపిలు చేసికొనవచ్చును. వీరిద్వయ్య ఖాయము. చెన్నపురియందలి క్విను మేరీక కళాశాలయందును మహమ్మదీయ కళాశాలయందును ఇట్టి కమిటీలు యండుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరి.

వైసిసెన్సి కాలేజీ, మద్రాసు

(1) క్రిస్టిపాలు (2) యం. నె. ఇ. రంగనాథన్ (3) భాక బహదరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు బహదరు (4) డాక్టరు సి. నరేష్ మొదలియారు. (5) సి. బి. యల్. ఎ. గోవిందరావుగారు.

లా కా లేజీ, మద్రాసు

(1) క్రిస్టిపాలు (2) బాల్కెట్టి డి. మేమియర (3) ఓ. బి. కాచలంకెట్టి (4) టి. అశ్వమేనాధంపిల్ల (5) భాక బహదరు మహమ్మదు గడ్డూరు బాబు సాహెబు బహదరు.

ఇంజనీరింగు కళాశాల, గిండి

1. క్రిస్టిపాలు, 2. ఎ. ఎ. లింగం శైవ్యపీఠం ఇంజనీరు, 3. ఎం. వెంకట రాధువుల కెడ్డి చెంగల్పట్టె జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, 4. సారీపేటకు పి. రామనాథుడు, 5. ఎ. వి. రామ తింగంపల్లి నూపంతులెండింగు ఇంజనీయరు.

టీచర్స్ కాలేజీ, నైదావేట

1. క్రిస్టిపాలు, 2. పి. మహ్మూద్, వైసు (క్రిస్టిపాలు, 3. ఎ. కామస్వామి మొదలి, 4. భాక బహదరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు బహదరు, 5. యల్. చెంగల్ రావు, నైదావేట తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, కుంభకోణం

1. క్రిస్టిపాలు, 3. సి. బి. వి. కె. రామానూజాచారి, 3. రా. బి. వి. అప్పాస్వామి వొడయారు, గా. భాక బహదరు అహమదులీ ముక్తయారు, 5. టి. కృష్ణస్వామి మొదలి, కడిపా మంభకోణం.

దత్తమండలము కళాశాల, అనంతపురం

1. క్రిస్టిపాలు, 2. రావుసాహెబు కి. అడిమా ర్రిగ్రావు 3. జి. పి. గోటిలింగం, 4. రావుబహదరు సి. వెంకటరంగారెడ్డి యం. యల్. సి. రి. సుబ్బయ్య మహమ్మదు బాబ్ సాహెబు బహదరు యం. యల్. సి.

గవర్నమెంటు ఆర్టు కాలేజీ, రాజమహేంద్రవరము

1. క్రిస్టిపాలు, 2. సి. బి. కె. వెంకటాచలం మంతులు, 3. కామసాహెబు లాం. వెంకటరెడ్డి నాయకుడు, 4. భాక అహమ్మదుల్లాభాక్ సాహెబుభాక్, 5. పవీల మం. రంగయ్య నాయకుడు.

గవర్నమెంటు క్రైస్తవియ కాలేజీ, రాజమహేంద్రవరము

(1) క్రిస్టిపాలు (2) సి. బి. సి. వెంకటాచలం మంతులు (3) యం. రంగయ్య నాయకుడు (4) కామసాహెబు లాం. వెంకట కృష్ణం నాయకుడు (5) రెండవ లాస్సు.

గవర్నమెంటు విజ్ఞానీయ కళాశాల-పాల్వంచ

(1) క్రిస్టిపాలు (2) సి. బి. యం. కృష్ణం నాయకుడు. (3) రావుబహదరు కె. కృష్ణం. (4) సి. పి. ద్వారాకే. (5) ఎ. యల్. కనిశ్వతపురం సాహెబు బహదరు.

గవర్నమెంటు క్రైస్తవియ కాలేజీ, తెల్లిచేరి

1. క్రిస్టిపాలు 2. కె. కృష్ణం. కడిపా 3. జి. రామోదరరావు కడిపా 4. కె. కృష్ణం నాయకుడు రెడ్డి (క్రిస్టిపాలు, 5. దబ్బుల బోటి సాహెబు బహదరు- నర్తకం.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, కొయంబుత్తూరు

1. క్రిస్టిపాలు 2. సి. పి. వెంకట రంగయ్యగారు యం. యల్. సి. రామబాదరు టి. ఎ. రామలింగం కెట్టి యారు యం. యల్. సి. 4. టి. విశ్వప్రకాశం కెట్టి యారు వర్తకులు 5. రా. బి. యం. జి. భాక స్వామి కెట్టి

ఫిజీదీవులు-ప్రభుత్వ రాయబారము

జి. ఎస్. శర్మగారి యభిప్రాయము

సిద్ధా, జూన్ 1:— మా నివేదికను ఇంగ్లండ్ తయారగు తున్నది. మా ఫిజీరాయబారపు సంఘము వారి సంయుక్త తీర్మానములు ఈ ప్రకారముగ నుండునని, సే నిపుడు ఏమైన ఫిజీరాయ బారమునుగూర్చి తెప్పిస్తే, కొంతకాలము మాకు తోచకమును కాన ఇతరులు జెప్పవలయు కొనలేదు. ఇండియా గవర్న మెంటువారు ఫిజీరాయబారము సంపుట మంచివని. మా నివేదికను ప్రచురించవలెను ఫిజీదీవుల సంకులనుగూర్చి చక్కగ తెలియ చేయవలెను నమ్ముచున్నాను. ఈ దీవులలో ముందుండబోవు భారతీయుల స్థితిగతులు ఇతరుల పడుచున్న భారతీయుల కన్న నిపురములు మాకు స్పష్టముగ తెలియవని నమ్ముచున్నాడను గత దేశంబయమానులలో ఫిజీదీవులకు రాయబారిగ బోయిన గోవిందసహాయ శర్మగారు అప్పాసియంట్ డే ప్రెస్ ప్రతినిధిలో వైన తెప్పింపుట తెలియజేసిరి. రాయబారమున కేగిన ఇతర సభ్యులు— వెంకటపతిరాజు (అధ్యక్షులు) లెఫ్టినెంటు హిసా ముడిక్, జి. ఎల్. కాల్పేటు డి. సి. ఎస్. గార్లు శర్మ హిసా ముడిక్ గారు ఇండియాకు తిరిగి వచ్చిరి. రాజాగారు, కాల్పేటు గారు ఇంగ్లాండు కేగిరి. శర్మగారి పుత్రుడు సిద్ధాలోనున్నారు. కలశ కాళువు సంబంధించిన రివిన్యూ ఉద్యోగులను ఆయన జూచిరి. 20 మే లేదీ రాజకరినిధిలో ముచ్చటించిరి. శర్మగారు కొన్ని పక్షులకు ప్రత్యుత్తర మిడుచు వారు ఇల్లునుడిచిరి— నేను అందరికంటె ఫిజీ ముండుగ బోతిని. రాయబారమున గొంపోయిన సభ్యులు ఫిబ్రవరి మధ్యవరకు సరిగా పనిని ప్రారంభించ లేదు. వీరు వెండుకెలు విచారించి అధికార అధికారపురము వారు వీరి న్యాయక ఆశించిరి. ఫిజీదీవుల ప్రభుత్వమువారు నాచు తోప్పడిరి. ఫిజీలో కాపురమున్న భారతీయుల పనితీరు లను ముఖ్యముగ విచారించిరి ఫిజీదీవులు భారతీయులు అండుటకు యోగ్యమైనదా లేదా యని విచారించిరి. భారతీయ కూలీలు అన్న అన్ని ప్రదేశములకు వీరు బోయి జూచిరి. సభలు జేసి సభ్యులను ఆశించిరి. తాము భారతీయులు ఫిజీదీవులందు తుడుచుచున్న ఇబ్బందుల నరయుటకు వచ్చితిమని సభ్యులు రాయ బారు - వారికి తమ యుపన్యాస సందర్భమున తెలియజేసిరిల పిదప సంగతుల నన్నిటిని ఉన్నవి ఉన్నటుల ఇండియా గవర్న మెంటువారికి తెలియజే సెదమని. ఏమైన కవ్వము అన్న తో. గిండుటకు ప్రయత్నించెనునిది. కాన నిష్ఫలముగ వీరు తడుచున్న కవ్వములు జెప్పకలెను ఉత్సాహవరచి. దీని వలన చాలకుండి కూలీలు రహస్యముగను సాక్ష్యరూపకముగను నిజస్థితులను వెలిబుచ్చిరి ముఖ్యముగ వారి కన్న కవ్వములు— కవ్వముల జీతములు పారసత్వ రాగిగ్యము, ఫిజీలోనున్న జన సంఖ్యలో 1/3 వంతు భారతీయులుగా నున్నను కానసభల యందు గాని ఫ్యాక్టరీ సంఘములందుగాని ప్రాతినిధ్యములేదు. ఒక భారతీయుడు మాత్రము కానసభకు సభ్యుడుగ చేర్పొన బడెను. ఇంతకంటె మంచి చేతనములు, సమన ప్రతిపత్తియు పరిస్థితులు చక్కగ నుండవు. చాలవరకు ఇంటికింట్ల లెంగ గొనుట చేతనే సేమి, ఆ అధివేతములో పరిస్థితులు బాగుం దక పోవుటచేత సేమి భారతీయులు చాలవంది కృతజ్ఞులు తు బోగోరుచున్నారు. కార్యకాలమున మామూలుగ కృతజ్ఞ ములకు బోగూడదని అభ్యుజ్జయించెత గూడ ఇతరుల వీరు స్వ చేతములకు బోగూరుచున్నారు. కొంతమంది ఇండియాకు వచ్చి నిలిచిపోన జెలచుచున్నారు. మరి కొందరు తమ బంధువులను జూచి వరకు ఫిజీకి పోవలచుకొనిరి. రాయబారులు ఫిజీలో నుండుననే ధర్మం తగ్గిపోవుటచే కొంతమంది కృతజ్ఞ మెంటు నుగరు కంపెనీవారి కూలీలకు చేతులు కట్టి ఇన్స్పెక్టరులకి వచ్చెను. కాండ పిల్లింగుల అరుసెన్సులకు బదులుగ 20 పిల్లింగు 6 వెళ్లుల నీకు జూగంబొంది. స్వకేతులకు చెవరిపోవుక ముట్టుకు ఇది ముఖ్యకారణము. ఫిజీ ప్రభుత్వమువారి వైఖరి సాధారణ సహృదయతని శర్మగారు తెప్పిరి. కూలీలకు తని నిచ్చిన యజమానులు గూడ తమ యభిప్రాయములను రాజు జూచుటకు విజయజేసిరి. వీరి సేవోము ఆగ్నేయ మాసాంధ్రమున ముప్పొంగుచున్నందున అంతలో ఫిజీసంగతులు సంపూర్ణముగ వివరించ బడుననియు శర్మగారు పలికిరి. రాయబారులు గూడ తమ యభిప్రాయములను గూడ తెలియజేసెదరు.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, మంగళూరు

1. క్రిస్టిపాలు 2. ఎ. చెప్ప పుంజు 3. ఆర్. యల్. మంగళూరు 4. రా. బి. యల్. మంగళూరు 5. కనకరాజు శోభన్ అధ్యక్షులు. 5. యల్. వెంకట రావు మునిషిపాలు అధ్యక్షులు. (ప్రయగ్గణంభయము)

[ఒక సంఘములకు చేరిన విద్యార్థులు కళాశాలలందు అధికముగ నుండకూడదను ఉద్దేశముతో యీ సంఘములు నితరులనుండినవి.]

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

శ్రీ గోపాలాచార్యగారి

భృగువతి

నం. 10

బహువర్ణములగు మనుజుల మూర్తి మార్గమునండి చిమువలె ప్రవించుచుండెడి, తెల్ల కెగ, పచ్చ కెగ గత్తెగ నీరు పగుట గాల్గవలెను మూత్రము బొట్టు బొట్టు బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట పౌత్రికదుపు నరములు కగడియుట మూత్రము వచ్చిపట్టు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల కెగకోగ సామాన్యములను మొదలగు వర్ణములను, మరియు నూతనముగ సంభవించిన కెగకోగములను! 48 గంటలలోపు గుణమును బొందించును. మూత్రసాగమును, క్షితి (అనగా మూత్రపుత్తి) శుభ్రపరిచి నగములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-3 రూ. 1-12-0 బ్యాంకు నురి, పోస్టేజి వసూలు చేయగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాబితాను, కొరవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పకోవిధి, మద్రాసు. తంతిఅడ్రస్:- పండిట్, మదరాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతక చక్రము (కుంధలి) యొక్క నక్షత్రము (2) ప్రత్యేకత, జనన కాల భుజియలుగని (3) జాతకునియొక్క జన్మ కాలము, ప్రస్తుతపు కాలము, మాత ఉత్తరము, వాయువును, నక్షత్రము, ఈ మూటిలో నెదియో యొక్కటి మాత పంపినయే వలె, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాకారము, ప్రసంగపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాత్మ సామర్థ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు దానిని కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు. 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసిన సంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసారి సలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమర్థముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు. 5 లు, అగును. పూరా జాతకము వ్రాయించు కొనవారు రు. 2 లు, ఆద్యము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి కిక్కిన రు. 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

పంచవర్షఫలము

మొత్తమువీధి 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు. 1-4-0 లు అగును. వీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాత పంపిన వాలెను.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈ గ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూభిభిష్ట్యర్థ మానఫలములు అలెనులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రు. 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది ఆయుర్వేదము సిద్ధముగా నున్నది. 300 శీతల, ఇందు లగ్న స్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, వర్ణములు, పోషకార్థ, అప్తకర్థ, శాస్త్రవ్యవహారముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాలతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములను, ఇంకను అనేక పంక్తులతో మిక్కిలి సులభతెలిసి అర్థమౌతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివలె పోస్టాఫర్ములు గాక రూ. 2-0-0 లు.

అలస్యవైసతో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి.

(3512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోవాపరిజ్ఞా)

బాన్సన్ జర్నలు సాకెట్టు డైరెక్టర్

జర్నలిస్ట్ కేటెమనలు చేయవారి విలాసములు సిద్ధి కుండులలో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 శీతలముల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. వెల రు. 1-4-0 లు. ఆర్డరుచ్యుకప్పుకు 0-4-0 స్టాంపుతో ఆర్డరు పంపిన మిగత రు. 1-2-0 కు వి. పి. చేయబడును.

టి. ఆర్. ఎన్. అందు సన్న. (132)

సాఫ్ట్ స్టైలింగు ఏకైకము అందు స్త్రీలుప్రంకులు చేయవారు. (వి. పి.) ఈగవల్లి అన్నకుకోవిల్, జి. టి. మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడీ, యోగ్య దృష్టిచూస్తూనున్న, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీలలో నాలుగు విచిత్రవిశేషములు గలవు. ఇంతేగాక నానుభవములను మాయచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సుభద్రమైన తెలివిన వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అర్థమర్థముగా మేకేజీ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివలె రూ. 4-0-0. త్వరపడుకు వి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, బంగళా, గుంటూరుజిల్లా.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పద్ధతివిధాన గంజామునంది. లేకు కలప తెప్పించుటచే నపుకగా ప్రశస్తమైన, లేకుమానులు కమ్ములు, దూలములు, రవుముతుండ్లు చిల్లగనాన్న, వర్తకులకు టోకు భరణమును విక్రయించు చున్నాము. తెప్పపట్టణం కట్టకంటే మా కట్టు తక్కువ, రయలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలసినవాడు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

లేకు కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఓసే ఏగ్యు మిక్ శర్మ

ఇది వంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగువ్యాధులకు నివ్యాపకము. పిత్త, మైకములను కలుగజేయు క్రైవా యిందులో చేరుట లేదు. వ్రెస్సునిరైకర్ అను ష్టికలో దాక్తరు వాగను అను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతిప్రకారము హిమవర్ణివ్యక్తిమునందు వుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేదులేదు. మైకము పిత్తములను కలుగజేయుదు. బలహీనులకు, గర్భిణీస్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమిక్ ఇండస్ట్రీసు లిమిటెడ్,

(1) పోస్టు వాక్సు నెం 1208, మద్రాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలలసాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, కుష్ఠ వర్ణము, నిస్సర్తుక, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు మరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8851)

కోజాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విశేషమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 కు! డబ్బీ రు. 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1] వి. కి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేప్పి, నెల్లూరుజిల్లా

ఆయులు ఎంజినులు

రెండు 8½ హెచ్. పి. హార్వీ ఆయులు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిచేయుచు మంచిస్థితియందున్నవి. 16 అమగుల హార్పింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెకోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహకార యింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును. చిరునామా ఆంధ్ర పత్రిక 7, తంబు శెట్టిబిడి, మద్రాసు.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా వెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యక్షముగా స్వీకృతు సులభముగా నుండును కనుక ఇట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆంధ్ర పత్రిక వ్యవస్థాపకము.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి మొదిన (219) హిందూ మతమును స్థాపించబడియుండు ఆయుర్వేద ఔషధాలయము స్థాపితము 1881 సం॥ అతంతిగ్రహ ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్రకు ఆయురాగ్రాంథివృద్ధి వర్ణిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము. మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన బ్రాకర్ ఏజెంట్లు ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, చెనాబజారు గోడ్డు ఆతంగని గ్రహ ఔషధాలయం 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేవి. గోదావరి గోదావరి "వేద్యాప్రబోధము" 13 నవలా నాటకముగాదు. వేద్యాసంస్కార విషయమై మంచి తాకిట్లైన భరతజ్ఞునిచే వ్రాయబడినది. ప్రతివారితోకడ ఉండవలసి. వివరములకు చొటుచాలదు. కాదు వ్రాయండి. ఇకాఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

బహుమానము వైద్య విద్య ఆయురాగ్రాంథివృద్ధివృద్ధి మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, (3198) 27, చీబాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

వేలిముత్యం గ్లోబ్ కంపెనీవారి కేరీముద్ర సామాను పెట్టెలో, ప్రాసోట్టు మొదలగు వాటి మీద వేలిముద్ర కేరీ విజయ అగ్ని సులో మాదిరి స్వాతంత్ర్య గా కనుపడును. రు. 1-2-0. గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

అమృతాంజనము తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అలాలు. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు-బొంబాయి.